

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ  
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності та шляхи його  
вдосконалення**

**Кваліфікаційна робота (проект)**

на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”

Виконав: студентка 2 курсу 12-231М групи  
Спеціальності 071 Облік і оподаткування  
Освітньо-професійної (наукової)  
програми "Облік і оподаткування"  
Дашутіна Анастасія Дмитрівна

Керівник викладач Косякова Т.О.

Рецензент д.е.н., професор Шашкова Н.І.

## ЗМІСТ

	<b>стор.</b>
<b>ВСТУП</b> .....	3
<b>РОЗ ДІЛ 1. Теоретичні основи організації обліку і аудиту зовнішньоекономічної діяльності</b> .....	5
1.1. Сутність, види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності .....	5
1.2. Організація розвитку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві .....	13
<b>РОЗ ДІЛ 2. Організація обліку та аудиту зовнішньоекономічної діяльності в ТОВ “Амалтея”</b> .....	20
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Амалтея» .....	20
2.2. Оцінка показників ефективності розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства .....	34
2.3. Організація первинного обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Амалтея» .....	43
2.4. Аналітичний та синтетичний облік зовнішньоекономічної діяльності .....	55
2.5. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності .....	58
<b>РОЗ ДІЛ 3. Шляхи вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності</b> .....	61
3.1. Вдосконалення організації обліку зовнішньоекономічної діяльності в товаристві “Амалтея” .....	61
3.2. Вдосконалення внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві «Амалтея” .....	64
3.3. Економічна оцінка запропонованих заходів .....	69
<b>ВИСНОВКИ</b> .....	72
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</b> .....	78

## ВСТУП

**Актуальність теми.** На сьогоднішній день зовнішньоекономічна діяльність є однією з найважливіших складових діяльності підприємства, завдяки вмілому управлінні підприємство швидко розвивається на світовому ринку, створює значну конкуренцію іншим підприємствам з аналогічною діяльністю. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства є першочерговою задачею будь-якого підприємства для досягнення високого рівня престижності на світовій арені та зацікавлення у співпраці клієнтів з-за кордону, що в свою чергу збільшить прибутки. Зовнішньоекономічна діяльність виконує величезну роль у підвищенні економічної ситуації держави. Експортні операції, які є складовою частиною зовнішньоекономічної діяльності є першочерговим джерелом отримання прибутку. Досягнення максимальної ефективності експортних операцій, а, отже, максимізація прибутку можлива тільки завдяки максимально ефективній організації зовнішньоекономічної діяльності. Вивчаючи досвід країн світу можна спостерігати, що існує пряма залежність між ступенем розвиненості ЗЕД та ефективним функціонуванням всього господарського комплексу: чим вище рівень розвитку внутрішньої економіки, тим активніше ведеться ЗЕД на зовнішніх ринках і навпаки. Необхідність теоретичного вдосконалення зовнішньоекономічної стратегії викликана, перш за все, тим, що найбільший вплив на стан підприємств мають чинники зовнішнього середовища. Аналіз досвіду роботи зарубіжних фірм і вітчизняного досвіду, переконують, що ступінь ризику істотно знижується для тих підприємств, які використовують новітні теорії і методи сучасного менеджменту, де сформовані служби стратегічного розвитку.

Даним питанням розвитку зовнішньоекономічної діяльності та

вдосконалення організації ЗЕД на підприємстві займалась значна кількість науковців, серед яких: В.Д. Андріанов; А. Ніколас; М. Портер; А.П. Кірєєв; Л.Г. Чернюк; С.Р. Маккінон; А. Сміт; А. Дунська; О. Гребельник тощо. Дослідники розглядають зовнішньоекономічну діяльність підприємства через міжнародні відносини, різноманітні форми співробітництва

**Мета і завдання дослідження.** Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних, науково-методичних та практичних аспектів діючої системи обліку і аналізу експортно-імпортних операцій суб'єктів підприємницької діяльності України;

Досягнення поставленої мети визначає наступні завдання:

- конкретизувати економіко-правову сутність експортно-імпортних операцій, як об'єктів обліку і аналізу;
- уточнити визначення об'єктів, методи та методичні прийоми обліку і аналізу експортно-імпортних операцій;
- дати оцінку діючої практики, визначити напрямки подальшого розвитку обліку експортно-імпортних операцій та розробити пропозиції, спрямовані на його удосконалення;

**Об'єкт і предмет дослідження.**

Об'єктом дослідження є здійснення експортно-імпортних операцій суб'єктами підприємницької діяльності України.

Предметом дослідження є методика та організація обліку і аналізу експортно-імпортних операцій підприємств.

**Методи дослідження.** При вирішенні поставлених завдань використовувались як загальнонаукові методи пізнання, так і специфічні. Визначальними у вирішенні поставлених завдань були такі загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння. Спеціальні методи дослідження (методи статистичних групувань, узагальнення, графічний метод) використовувались переважно при

аналізі експортно-імпортних операцій.

**Практичне значення результатів роботи.** Практичне значення полягає в розробці основних напрямків і конкретних рекомендацій з удосконалення системи обліку і аналізу експортно-імпортних операцій суб'єктів підприємницької діяльності України, а також посиленні інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємств.

## **РОЗДІЛ 1.**

### **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

#### **1.1 Сутність, види та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності**

В сучасних умовах глобалізації та міжнародних економічних відносин збільшується роль і значення зовнішньоекономічної діяльності як для економіки країни в цілому, так і окремих структур. Зовнішньоекономічна діяльність стає одним із пріоритетів розвитку, дієвим засобом економічного, технічного та суспільного прогресу.

У сучасній літературі існує безліч тлумачень зовнішньоекономічної діяльності. А.Н. Михайлін під зовнішньоекономічною діяльністю розуміє сукупність виробничо-господарських, організаційно-технічних, фінансовоекономічних, комерційних функцій, пов'язаних із проведенням зовнішньоторговельних операцій, участю в міжнародному інвестиційному співробітництві, міжнародній кооперації, валютних та фінансово-кредитних операціях [1, с.200]. Є.Ф. Прокушев вважає, що зовнішньоекономічна діяльність є процесом щодо реалізації зовнішньоекономічних зв'язків [2, с.192].

" У Законі України від 16.04.91 Про зовнішньоекономічну діяльність(Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29, ст. 377) зі змінами внесеними згідно із Законами від 17.01.2019 р. зовнішньоекономічна діяльність визначається як діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [3].

Відповідно до ст. 377 Господарського Кодексу України " зовнішньоекономічною діяльністю є господарська діяльність, яка в процесі реалізації потребує перетинання кордону України майна або робочої сили."

Зовнішньоекономічна діяльність провадиться на принципах свободи її суб'єктів добровільно вступати у зовнішньоекономічні відносини, здійснювати їх у будь-яких формах, не заборонених законом, та рівності перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Загальні умови та порядок здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами господарювання визначаються цим Кодексом, законом про зовнішньоекономічну діяльність та іншими нормативно-правовими актами.

До зовнішньоекономічної діяльності також відноситься діяльність державних замовників з державного оборонного замовлення у випадках, визначених законом України.

Під зовнішньоекономічною діяльністю розуміють діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, яка побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Зовнішньоекономічна діяльність у всіх країнах спрямована на :

- сприяння вирівнювання темпів економічного розвитку;
- порівнянність витрат виробництва на національному та світовому рівнях;
- реалізацію переваг міжнародного поділу праці, що сприяє зростанню ефективності національних економік.

На підставі основних господарських підходів до ведення ЗЕД відокремлені та сформувався два основні поняття — «зовнішньоекономічні зв'язки» (ЗЕЗ) і «зовнішньоекономічна діяльність» (ЗЕД).

" Зовнішньоекономічні зв'язки (ЗЕЗ) — це сукупність форм, засобів і методів зовнішньоекономічних відносин між країнами. Як економічна категорія «зовнішньоекономічні зв'язки» відображає систему економічних взаємин, що виникають внаслідок руху ресурсів всіх видів між державами та економічними суб'єктами різних держав. Ці двосторонні відносини охоплюють всі сфери економічного життя держави і передусім виробничу, торговельну, інвестиційну та фінансову діяльність."

Головною складовою ЗЕД є підприємство – " суб'єкт господарської діяльності, який надає послуги або займається виготовленням продукцію з метою задоволення потреб клієнтів, суспільства та отримання прибутку."

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства базується на можливості отримання економічних вигод виходячи з переваг міжнародного поділу праці, міжнародних ділових відносин. Це пов'язано з тим, що виробництво певного товару, його збут або надання певного виду послуг в іншій країні має більше переваг ніж така діяльність всередині країни. Таким чином, ЗЕД здійснюється в тій країні і з тими партнерами, які є найвигіднішими.

До причин, що спонукають підприємство займатися зовнішньоекономічною діяльністю відносяться :

- особливості розвитку внутрішнього ринку, до якого вигідніше вкладати капітал за кордоном. Це – насиченість ринку товарами; посилення тиску конкурентів; зростання залежності від посередницької торгівлі, особливо у питаннях якості, цін, капіталовіддачі та розширення виробництва; зростання зборів, пов'язаних із захистом навколишнього середовища; труднощі дотримання соціального законодавства;
- нестабільність політичного та економічного становища в країні: погіршення інвестиційного клімату, низькі темпи економічного зростання;
- недосконалість національної законодавчої бази, що регулює комерційну діяльність. Підприємницьке середовище у різних країнах суттєво різниться. Підприємці намагаються здійснювати свою діяльність у тих країнах, які характеризуються ліберальними податковими та митними режимами;
- нестабільність національної валюти, можливість отримання прибутку в твердій іноземній валюті і компенсація коливань валютного курсу шляхом організації часткового виробництва і збуту у відповідних країнах;
- конкуренція зі сторони іноземних компаній, що діють на внутрішньому ринку;
- можливість зниження ризику втрати доходу за рахунок зменшення залежності від внутрішнього ринку і „розсіювання” його шляхом завоювання іноземних ринків, в тому числі розв'язання проблеми залежності фірми від сезонних коливань попиту на внутрішньому ринку;
- пошук унікальних ресурсів, яких немає у власній країні;



- вигідне географічне положення. Метою перебування в якій-небудь країні підприємство може вибрати її економічно вигідне місце розташування (між континентами, між морями, на пересіканні великих транспортних магістралей);
- можливість отримання більшого прибутку від кращого використання виробничих потужностей. Так, розширення ринку дозволяє завантажити наявні або додатково створені потужності;
- отримання доступу до новітніх технологій, завдяки діяльності з іноземними партнерами;
- зростаючий попит потенційних зарубіжних клієнтів;
- можливість придбання на зарубіжних ринках більш дешевих ресурсів, диверсифікація джерел постачання, зниження загального ризику шляхом їх віднесення на більший обсяг продукції, частина з яких виготовляється на власних зарубіжних фірмах.

До факторів зовнішнього середовища, що впливають на розвиток ЗЕД українських підприємств можна віднести такі :

- зміна впливу факторів часу та простору. ЗЕД, як правило, пов'язана із подоланням великих відстань. Високі темпи технічного прогресу у галузі комунікацій та транспорту дозволяють у значній мірі економити час і кошти, які витрачають на передавання інформації, транспортування товарів, переміщення людей. Досягнення у галузі комунікацій прискорюють взаємодію та дозволяють здійснювати більш оперативний контроль за будь-якими міжнародними операціями. Швидкий обмін інформацією щодо нової продукції приводить до збільшення обсягів продажу на іноземних ринках. Завдяки технологічним нововведенням у транспортній сфері з'явилася можливість переміщувати виробництво з країни

в країну, поділяти виробництво компонентів або цілих виробів між країнами з метою оптимізації витрат;

- розвиток інституційних механізмів: удосконалюється діяльність суспільних інститутів, інфраструктура бізнесу. Це стосується, перш за все, ліквідації торговельних бар'єрів, створення нових та розвиток існуючих економічних інтеграційних угруповань;
- зміна конкуренції в світовому господарстві. У зв'язку із зростанням конкуренції на світовому ринку, розвитком системи комунікацій, інформації, транспорту, лібералізацією торгівлі підприємства відчують все більший вплив міжнародних ринків. На світових ринках міжнародна конкуренція характеризується жорстким загостренням. У зв'язку з цим слід мати на увазі, що українські підприємства не мають такої широкої державної підтримки, як західні фірми, а можливості економічних угруповань (ЄС, НАФТА, АТЕС тощо) значно більші ніж можливості СНД;
- недостатні ресурсні можливості більшості українських підприємств для широкої діяльності на зовнішніх ринках;
- недостатні знання світової практики та відносно відставання у ефективному використанні ринкових механізмів у ЗЕД;
- високий рівень агресивності західних фірм як на світовому, так і на внутрішньому ринку України.

Для українських підприємств створені певні умови для здійснення ЗЕД: їх організація має повідомний, а не дозвільний характер; вони самостійно визначають свій організаційно-правовий статус, форми та методи ЗЕД, а також формують підприємницьку стратегію, товарну, фінансову, цінову та іншу політику. Це дає підприємствам можливість комплексно та ефективно використовувати свої переваги та регіону, в якому воно розташоване, а також зовнішні фактори у вигляді

інвестицій, нових технологій тощо; оперативно та з більшою віддачею вирішувати виробничо-економічні, науково-технічні та соціальні питання; одержувати додатков і переваги від самостійної ЗЕД.

В той же час існує низка обставин, які негативно впливають на характер та ефективність функціонування підприємства. До них слід віднести такі:

- підприємство ще дуже обмежене у своїх ринкових можливостях як всередині країни, так і за кордоном;
- державна підтримка підприємства деякою мірою носить декларативний характер;
- різні елементи ринкової економіки України розвиваються та формуються різними темпами та неадекватно світовим процесам;
- нормативно-правове регулювання діяльності підприємства як правило, розвивається випереджаючими темпами порівняно з іншими елементами ринкової інфраструктури;
- використання підприємцями недозволених методів конкуренції, неправових дій;
- зростання ризику банкрутства, оскільки підприємство самостійно формує політику збутову, матеріально-технічного забезпечення, валютно-фінансову, цінову та товарну.

На сучасному етапі розвитку величезне значення для всієї світової економіки та особливо для міжнародного сектору є інформація — політична, економічна, фінансова, науково-технічна. Із збільшенням масштабів економічної діяльності, з розширенням світових ринків — товарних, фінансових, фондових, інтелектуальної власності, послуг — потрібен все більший обсяг різноманітної інформації. Створюються не просто світовий ринок інформаційних технологій, але й ринок міжнародної інформації, різноманітні бази даних, які стають цінним то варом. Такі бази даних потребують

постійного оновлення інформації.

На підприємстві ЗЕД перш за все передбачає створення зав'язків з закордонними партнерами та підписання договорів з ними.

Зовнішньоекономічний договір або контракт — матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів створений з ціллю створення або припинення їх взаємних прав у зовнішньоекономічній діяльності.

Укладання та виконання зовнішньоторговельних договорів регулюють такі нормативно-правові акти України :

- Цивільний кодекс;
- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- Закон України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах";
- Закон України "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності";
- Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті";
- Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України "Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)" від 06.09.2001 р. № 201.

Суб'єкти, які є сторонами зовнішньоекономічного договору, мають бути здатними до укладання договору відповідно до законодавства України та/або закону країни, де він укладався .

Договори укладаються відповідно до законів України з урахуванням міжнародних договорів за участі України. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності складаючи текст зовнішньоекономічного договору, мають право використовувати відомі міжнародні звичаї, рекомендації міжнародних органів та організацій,

якщо це не заборонено законами України .

Для підписання зовнішньоекономічного договору суб'єкту не потрібні дозволи органів державної влади за винятком випадків, передбачених законами України. Суб'єкти ЗЕД мають право укласти будь-які види зовнішньоекономічних договорів, крім тих, які прямо та у виключній формі заборонені законами України. Зовнішньоекономічний договір може бути визнаний недійсним у судовому порядку, якщо він не відповідає вимогам законів України або міжнародних договорів за участю України .

## **1.2. Організація розвитку зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві**

Світові глобалізаційні процеси підвищують роль економічної співпраці як для розвитку країни в цілому, так і для господарюючих суб'єктів зокрема. У зв'язку з чим пріоритетом для підприємства залишається організація розвитку його зовнішньоекономічної діяльності. Зазвичай, це складна і постійна робота, яка передбачає ретельне дослідження ринку, товарів та їх після продажного обслуговування за кордоном, аналіз потенційних клієнтів та налагодження економічних зв'язків із закордонними партнерами. Також важливими завданням є вивчення конкурентів, їх сильних і слабких сторін, розробка рекламних заходів з метою розширення експорту.

Ефективне управління підприємством потребує розробки відповідної організаційної структури, тобто створення органів і служб, які будуть безпосередньо здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, організацію їх взаємодії, швидкість передачі інформації та контролю за виконанням .

Підприємства, які працюють на світових ринках, зіштовхуються із жорстокою конкуренцією. Тому для закріплення своїх позицій на обраних ринках та досягнення успіху необхідно максимально ефективно використовувати можливості інтернаціонального маркетингу, який є невід'ємною складовою розвитку зовнішньоекономічної діяльності і самостійною функцією підприємства при виході на міжнародні ринки.

Підвищення рівня ефективності діяльності підприємства передбачає використання методів управління, які обираються відповідно до стратегії та з орієнтацією на збільшення прибутку від діяльності, підвищення продуктивності праці, забезпечення ресурсною базою, нарощування експортного потенціалу, підвищення рівня життєвого циклу товару, зниження витрат, мінімізація ризиків тощо.

Організація ЗЕД – складна та досить довга робота. Передбачається ретельне дослідження ринку, товарів, потенційних покупців та постачальників, налагодження зав'язків з ними. Для ефективного управління на рівні підприємства, потрібно розробити ефективну до умов роботи структуру управління. Структура повинна формувати систему управління в певній сфері, тобто органи та служби, які будуть безпосередньо здійснювати управління ЗЕД на підприємстві.

Структура управління створюється з розрахунку кінцевої мети та завдання, які вона покликана вирішувати. Метою є максимальне збільшення прибутку з розрахунком на майбутнє, за рахунок підвищення ефективного управління та збільшення обсягів участі в міжнародному підприємстві. Структура управління в сфері ЗЕД повинна безперервно розвиватись та аналізувати нові дані на ринку, як і внутрішнє управління на фірмі. Методи управління не можуть залишатись незмінними оскільки це приведе до неминучого краху.

Форма управління ЗЕД на виробничих підприємствах в Україні

досить індивідуальні. Проте ми можемо виділити загальні риси.

На підприємствах з активною участю в зовнішньоекономічній діяльності, апарат в більшості випадків існує в двох формах:

- відділ зовнішньоекономічних зав'язків;
- зовнішньоторговельна фірма.

Забезпечення реалізації всіх необхідних завдань та принципів приздійсненні зовнішньоекономічній діяльності досягаються через запровадження організаційно-економічної моделі, яка бере до уваги нормативно-правові основи ведення діяльності в країні в якій знаходиться підприємство та країні партнера, техніко-економічні, валютно-фінансові і соціально-політичні аспекти діяльності кожного з партнерів відповідно до умов у його країні. Побудова моделі реалізується як результат дослідження управління з використання методології аналізу організаційних систем управління. Такий системний підхід дозволяє більш точно концентрувати увагу на постановці конкретної мети на підприємстві .

Для підвищення рівня ефективності експортної діяльності українських підприємств необхідно вдосконалювати механізми здійснення їх зовнішньоекономічної діяльності. Шляхи підвищення ефективності експортної діяльності підприємства наведено в табл. 1.2.

**Таблиця 1.2**

**Шляхи підвищення ефективності експортної діяльності підприємства**

№	Напрямок вдосконалення	Характеристика
1	2	3
1	Управління експортною	Моніторинг процесу прийняття рішень стосовно експортної

	діяльністю на підприємстві	діяльності, включаючи планування, визначення методів ведення діяльності, встановлення відповідальності різних відділів та координації їх діяльності в рамках здійснення експортної діяльності підприємства
2	Управлінський облік і контроль	Структура даних по продукції, облік сировини, облік технологічної маршрутизації та виробничих об'єктів
3	Управління ресурсами	Моніторинг раціонального використання наявних ресурсів: капітальних, технічних, технологічних, трудових, маркетингових, інформаційних, безпосередньо задіяних в експортній діяльності підприємства
4	Оцінка споживчого попиту та управління запасами	Збір та аналіз даних щодо товарів конкурентів та смаків зарубіжних споживачів, адміністрування замовлень, моніторинг; визначення необхідного розміру запасів і комплектуючих, а також обсягів незавершеного виробництва
5	Оцінка експортної діяльності підприємства	Моніторинг та оцінка ефективності експортної діяльності за допомогою методів внутрішнього контролю, який включає:



		<p>вивчення закордонного ринку збуту;          підготовку виробництва          продукції на експорт; виробництво          експортованої продукції;          реалізацію експортованої продукції;          післяпродажне обслуговування</p>
--	--	---

Для значного підвищення ЗЕД потрібно приділяти значну увагу дослідженню зовнішніх ринків та брати участь на зовнішніх ринках з постійним збільшення експортного потенціалу, збільшувати нарощування експортного потенціалу та господарської діяльності. Потрібен щоденний постійний контроль за конкурентами та удосконалення економічних зв'язків із закордонними партнерами. Значний обсяг ресурсів потрібно направляти на зниження собівартості товарів та послуг, які надає підприємство, тобто звести до мінімуму витрати статей. Потрібно спрямувати значний обсяг ресурсів на вивчення попиту на ринку та підвищення продуктивності праці. Не менш важливим є, своєчасне планування господарської діяльності враховуючи прийняту стратегію на ринках. Серед основних можливих заходів з удосконалення організації ЗЕД на підприємствах можна зазначити наступні:

- створення окремого підрозділу, який буде відповідати за розвиток зовнішньоекономічної діяльності, маркетингові дослідження нових ринків за умови розширення обсягів продукції, вибір нових партнерів та розширення клієнтської бази шляхом досліджень та пошуку важливої інформації про партнерів, проведення SWOT-аналіз для розробки стратегії подальшого розвитку підприємства на основі законодавчих актів;
- доцільно провести дослідження зовнішнього середовища, яке

включає в себе оцінку постачальників, конкурентів та споживачів, а також дослідження продукції підприємства для визначення стадії життєвого циклу кожного товару та визначення можливих варіантів подальших дій. Дане дослідження проводиться шляхом складання карти стратегічних груп для окреслення положення підприємства у порівнянні з конкурентами та визначення напрямків його розвитку з врахуванням місця в конкурентному середовищі.

Підприємству, яке прагне впровадити ефективну зовнішньоекономічну діяльність доцільно удосконалити маркетингову складову своєї діяльності. Для цього необхідно здійснювати більш ефективні маркетингові заходи, до яких відносять :

- direct Mail — розсилка для потенційних замовників у вигляді рекламних матеріалів підприємства (перелік продуктів та послуг з цінами на них) у вигляді ділових пропозицій;
- заочна участь у закордонних виставках - розповсюдження рекламних матеріалів підприємства всім відвідувачам та учасникам міжнародної виставки;
- пошук та стимулювання посередників, оптових покупців, дилерів.

Підприємству, щоб виявити шляхи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності підприємств необхідно :

- дослідити динаміку розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- проаналізувати раціональність використання усіх ресурсів, зацікавленість споживачів у продукції підприємства на зовнішньому ринку;
- дослідити проблеми підвищення ефективності та розвитку зовнішньоекономічної діяльності;
- визначити напрями удосконалення системи управління

зовнішньоекономічних зв'язків підприємства;

- удосконалити організаційно-економічні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності експортної продукції;
- провести оцінку рівня і якості виконання підприємством зобов'язань по контрактах з іноземними партнерами, визначити ефективність та переваги такої співпраці;
- визначити методику аналітичної оцінки ефективності окремої експортної операції. Кількість можливих напрямів удосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства досить широкий.

Підприємству необхідно серед усіх можливих варіантів розвитку зовнішньоекономічних зв'язків обрати саме ті напрямки, які є більш реальними та досяжними.

Підприємству також необхідно виділити ряд показників, яким мають відповідати обрані шляхи удосконалення зовнішньоекономічної діяльності. Найголовнішим показником має стати збільшення рентабельності виробництва і реалізації продукції, а також збільшення прибутку досліджуваного підприємства.

Також доцільно проводити маркетингове дослідження ринку для виявлення потреб та смаків споживачів, оцінки постачальників (визначення якості сировини та рівня цін на неї в даній галузі). Для визначення привабливості ринку варто проводити матричний аналіз ЗЕД, в процесі якого найчастіше використовуються такі матриці :

- матриця BCG – аналіз темпів зростання та частки ринку;
- матриця GEM – аналіз порівняльної привабливості ринку та конкурентоспроможності;
- матриця ADL – аналіз життєвого циклу галузі та відносного положення на ринку;
- матриця Shell/DPM – аналіз привабливості ресурсоємної галузі

в залежності від конкурентоспроможності.

Після проведення аналізу економічної діяльності підприємства складається список стратегічних альтернатив, тобто система стратегій із розрахунком вірогідності їх запровадження для досягнення загальної мети.

Побудова стратегії зовнішньоекономічної діяльності дозволить підприємству чітко усвідомлювати власні можливості та адаптуватись до зміни різноманітних факторів. Ефективність шляхів оптимізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств залежатиме від всебічного обґрунтування і прогнозних розрахунків .

## **РОЗДІЛ 2.**

### **ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТОВ «АМАЛТЕЯ»**

#### **2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Амалтея»**

##### *1. Загальна характеристика підприємства*

29 серпня 1994 року Дніпровським районним виконкомом міста Херсона було зареєстровано приватне підприємство «Амалтея». Уставний фонд компанії складав 500 000 карбованців. 25 березня 1997 року ЧП «Амалтея» було реорганізовано в товариство з обмеженою відповідальністю та перереєстроване Херсонським міськвиконкомом. Новий уставний фонд компанії склав 2 116 250 гривень.

В 1994 році, використовуючи опит торгівлі телевізорами, компанія запровадила Проект “ Організація виробництва по збірці чорно-білого і кольорового зображення” у рамках програми Державного Центру зайнятості Міністерства труда України з створення робочих місць,

фінансування яких відбувалося за рахунок коштів Центру (кредит). На базі площ, що орендуються заводу “Прилад” м. Херсон при участі ПК “Фотон” (м. Сімферополь) був створений цех по збірці телевізорів на 200 робочих місць. В 1996 році як наслідок від скасування ввізного мита, введення акцизного збору на вітчизняні телевізори, наслідки політики індексації основних фондів вітчизняне телевізійне виробництво було зруйноване та Програму ТОВ «Амалтея» було скасовано.

В 1995 році компанія прийняла участь у конкурсі по приватизації ОАО «Херсонський завод «Прилад» та отримала статус стратегічного інвестора. У наш час доля ТОВ «Амалтея», а ТОВ «Прилад» складає близько 26 %. Починаючи з 1996 року компанія почала займатись торгівлею цукром, кондитерськими виробами, оргтехнікою — касовими апаратами (здійснюючи сервісне обслуговування) та поліпропіленовими мішками. Максимальний торговельний оборот в 1999 році склав 16,4 мільйонів гривень.

Досвід торгівлі та освоєння ринку поліпропіленових мішків компанією показав перспективність створення власного виробництва цієї продукції. В 1998 році ТОВ «Амалтея» отримала довгостроковий кредит по кредитній лінії Європейського банку реконструкція та розвитку для реалізації проекту по виробництву поліпропіленових мішків. В червні 1999 року компанія запустила це виробництво, яке успішно працює і дотепер.

Стратегічним завданням ТОВ «Амалтея» є розширення власного виробництва та позицій на ринці України. У 2005 році виробнича потужність заводів ТОВ «Амалтея» складала близько 15 000 000 мішків за рік. Ще донедавна основним завданням ТОВ «Амалтея» був запуск другої лінії виробництва, та компанія успішно впровадила проект та в 2007 році подвоїла обсяги виробництва до більш ніж 30 000 000 мішків на рік.

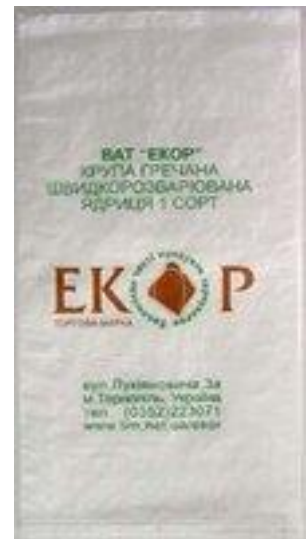
Можливості сучасного обладнання дозволяють випускати кругло тканні мішки під фасовку 5, 10, 15, 20, 25, 50 кг різної щільності, кольору, UV-стабілізовані.

Виконання мішка:

- 1) Верх термообрізан або прошитий;
- 2) З вкладишем або без;
- 3) Клапанні або з відкритою горловиною.
- 4) Машина флексографії дозволяє наносити до 4 кольорів з однієї або двох сторін згідно з вимогами покупця.

Перелік продукції на підприємстві:





Упаковка виробляється в стоси по 500 або 1000 штук. В упаковці гарантовано кількість і 100% відсутність бракованого продукту. У компанії є необхідний досвід роботи в цій галузі, та вона володіє необхідним кваліфікованим персоналом, зв'язками з покупцями та постачальниками, командою менеджерів, що дозволить розширити існуюче виробництво поліпропіленових мішків та присутність на ринці України.

На поліпропіленові мішки є зростаючий попит при тому, що українським виробникам вдається задовольнити лиш близько 60% потреби в цій продукції. Решти потреби задовольняють за рахунок імпортової продукції. Саме тому, маючи свій стійкий сегмент клієнтів а конкурентні переваги у порівнянні з компаніями - імпортерами, які мають сплачувати 7-15 % ввізного мита, компанія має можливість успішно та продуктивно працювати в цій галузі.

#### Детальна інформація про юридичну особу

Повне найменування юридичної особи та скорочене у разі його наявності	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
---	---

	"АМАЛТЕЯ" (ТОВ АМАЛТЕЯ)
Повне та скорочене найменування юридичної особи англійською мовою у разі їх наявності	
Організаційно-правова форма	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
Назва юридичної особи	"АМАЛТЕЯ"
Ідентифікаційний код юридичної особи	21298452
Центральний чи місцевий орган виконавчої влади, до сфери управління якого належить державне підприємство або частка держави у статутному капіталі юридичної особи, якщо ця частка становить не менше 25 відсотків	
Місцезнаходження юридичної особи	75023, Херсонська обл., Білозерський район, село Музиківка, ВУЛИЦЯ КАРЛА В., будинок 1-В
Перелік засновників (учасників) юридичної особи, у тому числі частки кожного із засновників (учасників); прізвище, ім'я, по батькові, якщо засновник – фізична особа; найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код юридичної особи, якщо засновник – юридична особа	ФЕОДОСІЄВА ОЛЕНА ІВАНІВНА Адреса засновника: 73000, Херсонська обл., місто Херсон, Дніпровський район, СЕЛИЩЕ АНТОНІВКА, ВУЛИЦЯ КОМСОМОЛЬСЬКА, будинок 39 Розмір внеску до статутного фонду (грн.): 250005.00



---

РИБАЧОК СЕРГІЙ  
АНАТОЛІЙОВИЧ

Адреса засновника: 73000,

Херсонська обл., місто

Херсон, Суворовський

район, ПРОВУЛОК

УЧБОВИЙ, будинок 28/50

Розмір внеску до статутного

фонду (грн.): 250200.00

---

ІВЕР ЮРІЙ ФЕДОРОВИЧ

Адреса засновника: 73000,

Херсонська обл., місто

Херсон, Суворовський

район, ВУЛИЦЯ

КОЛЬЦОВА, будинок 43-А,

квартира 88

Розмір внеску до статутного

фонду (грн.): 4348700.00

---

СЕНЧИК ОЛЕКСАНДР

ВАСИЛЬОВИЧ

Адреса засновника: 16703,

Чернігівська обл.,

Ічнянський район, селище

міського типу Парафіївка,

ЗАВОДСЬКА, будинок 14

Розмір внеску до статутного

фонду (грн.): 250200.00

---

ГАЛАГАН МИКОЛА

ГРИГОРОВИЧ

Адреса засновника: 75024,

Херсонська обл.,

Білозерський район, село

	<p>Чорнобаївка, ПРОВУЛОК СПАРТАКІВСЬКИЙ, будинок 10 Розмір внеску до статутного фонду (грн.): 105000.00</p> <hr/> <p>ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ХЕРСОНСЬКИЙ ЗАВОД "ПРИЛАД" Код ЄДРПОУ засновника: 05786270 Адреса засновника: 73000, Херсонська обл., місто Херсон, Суворовський район, ПРОВУЛОК УЧБОВИЙ, будинок 28/50 Розмір внеску до статутного фонду (грн.): 1368911.00</p> <hr/> <p>МАШИНІСТОВ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ Адреса засновника: 73000, Херсонська обл., місто Херсон, Суворовський район, ВУЛИЦЯ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, будинок 32, квартира 19 Розмір внеску до статутного фонду (грн.): 200.00</p> <hr/> <p>КІНЦЕВИЙ БЕНЕФІЦІАРНИЙ ВЛАСНИК (КОНТРОЛЕР) ЗАСНОВНИКА 05786270, - КРЕМСЬКИЙ ДМИТРО</p>
--	---

	<p>ГЕОРГІЙОВИЧ, УКРАЇНА, -, ХЕРСОНСЬКА ОБЛ. М. ХЕРСОН ВУЛ. ОЗЕРНА БУД. 2, -</p> <hr/> <p>КІНЦЕВИЙ БЕНЕФІЦІАРНИЙ ВЛАСНИК (КОНТРОЛЕР)- ІВЕР ЮРІЙ ФЕДОРОВИЧ, УКРАЇНА, -, ХЕРСОНСЬКА ОБЛ. М. ХЕРСОН ВУЛ. КОЛЬЦОВА БУД. 43-А КВ. 88, -</p>
<p>Дані про розмір статутного капіталу (статутного або складеного капіталу) та про дату закінчення його формування</p>	<p>Розмір (грн.): 6573216.00 Дата закінчення формування: 01.09.2005</p>
<p>Види діяльності</p>	<p>Код КВЕД 20.16 Виробництво пластмас у первинних формах; Код КВЕД 22.22 Виробництво тари з пластмас (основний); Код КВЕД 25.11 Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій; Код КВЕД 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля; Код КВЕД 47.99 Інші види роздрібною торгівлі поза магазинами</p>

Відомості про органи управління юридичної особи	ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Прізвище, ім'я, по батькові, дата обрання (призначення) осіб, які обираються (призначаються) до органу управління юридичної особи, уповноважених представляти юридичну особу у правовідносинах з третіми особами, або осіб, які мають право вчиняти дії від імені юридичної особи без довіреності, у тому числі підписувати договори та дані про наявність обмежень щодо представництва від імені юридичної особи	РИБАЧОК СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ - керівник з 07.05.2012
Дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі про проведення державної реєстрації юридичної особи – у разі, коли державна реєстрація юридичної особи була проведена після набрання чинності Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців"	
Дата державної реєстрації, дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі про включення до Єдиного державного реєстру відомостей про юридичну особу – у разі, коли державна реєстрація юридичної особи була проведена до набрання чинності Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців"	Дата державної реєстрації: 25.03.1997 Дата запису: 26.08.2004 Номер запису: 1 499 120 0000 000320
Дата державної реєстрації, дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі про проведення державної реєстрації юридичної особи, яка утворена в результаті перетворення	
Назва установчого документа	
Дані про наявність відмітки про те, що юридична особа створюється та діє на підставі модельного	

статуту	
Дані про відокремлені підрозділи юридичної особи	
Дані про перебування юридичної особи в процесі провадження у справі про банкрутство, санації	
Дані про перебування юридичної особи в процесі припинення	
Відомості про строк, визначений засновниками (учасниками) юридичної особи, судом або органом, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, для заявлення кредиторами своїх вимог	
Дата та номер запису про державну реєстрацію припинення юридичної особи, підстава для його внесення	
Дата та номер запису про відміну державної реєстрації припинення юридичної особи, підстава для його внесення	
Дані про юридичних осіб, правонаступником яких є зареєстрована юридична особа	
Дані про юридичних осіб- правонаступників: повне найменування та місцезнаходження юридичних осіб- правонаступників, їх ідентифікаційні коди	
Місцезнаходження реєстраційної справи	Білозерська районна державна адміністрація Херсонської області
Дата та номер запису про взяття та зняття з обліку, назва та ідентифікаційні коди органів статистики, Міндоходів, Пенсійного фонду України, в яких	<b>ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТАТИСТИКИ:</b>

юридична особа перебуває на обліку:	<p>Ідентифікаційний код органу: 21680000; Дата взяття на облік: 05.10.1994</p> <p><b>ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДФС У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ, АВТОНОМНИЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ ТА М.СЕВАСТОПОЛІ, ХЕРСОНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, БІЛОЗЕРСЬКА ДПІ (БІЛОЗЕРСЬКИЙ РАЙОН):</b></p> <p>Ідентифікаційний код органу: 39394259; Відомості про відомчий реєстр: (дані про взяття на облік як платника податків); Дата взяття на облік: 31.03.1997; Номер взяття на облік: 339</p> <p><b>ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДФС У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ, АВТОНОМНИЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ ТА М.СЕВАСТОПОЛІ, ХЕРСОНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, БІЛОЗЕРСЬКА ДПІ</b></p>
-------------------------------------	---

	<p><b>(БІЛОЗЕРСЬКИЙ РАЙОН):</b></p> <p>Ідентифікаційний код органу: 39394259;</p> <p>Відомості про відомчий реєстр: (дані про взяття на облік як платника єдиного внеску);</p> <p>Дата взяття на облік: 21.11.1994;</p> <p>Номер взяття на облік: 2120015623</p>
<p>Дані органів статистики про основний вид економічної діяльності юридичної особи, визначений на підставі даних державних статистичних спостережень відповідно до статистичної методології за підсумками діяльності за рік</p>	<p>Код КВЕД 22.22</p> <p>Виробництво тари з пластмас</p>
<p>Дані про реєстраційний номер платника єдиного внеску, клас професійного ризику виробництва платника єдиного внеску за основним видом його економічної діяльності</p>	<p>Дані про реєстраційний номер платника єдиного внеску: 2120015623;</p> <p>Дані про клас професійного ризику виробництва платника єдиного внеску за основним видом його економічної діяльності: 38</p>
<p>Термін, до якого юридична особа перебуває на обліку в органі Міндоходів за місцем попередньої реєстрації, у разі зміни місцезнаходження юридичної особи</p>	
<p>Дата відкриття виконавчого провадження щодо юридичної особи (для незавершених виконавчих проваджень)</p>	<p>18-03-2019; 18-10-2018; 07-06-2016; 15-02-2016; 02-02-2015</p>

Інформація про здійснення зв'язку з юридичною особою	Телефон 1: 0552491093 Телефон 2: 0552226479 Факс: 0552490597 Веб сторінка:
--	---

## *2. Організаційна структура підприємства.*

Організаційною структурою на ТОВ «Амалтея» є лінійно - функціональна (штабна) модель. Це структура, яка передбачає створення на допомогу лінійним керівникам спеціалізованих функціональних підрозділів - штабів для вирішення певних завдань : відділ аналітичного аналізу, відділ аудиту фінансової та господарської діяльності, юридичний відділ, відділ безпеки, адміністративно - господарський відділ, відділ кадрів. Штаби не наділяються функцією розпорядження, а готують рекомендації, пропозиції і проекти для лінійних керівників. Вище керівництво займається питаннями стратегічного планування і контролю, зростання ефективності діяльності організації підрозділів, розвитку потужностей підприємства тощо, для чого має в своєму розпорядженні штаб керівника організації з відповідними функціональними службами для вирішення даних завдань. Керівники підрозділів мають свої штаби (управлінський апарат), які вирішують завдання, що стоять перед ними. Керівники підрозділів відповідають за свою роботу в межах відповідальності і повноважень, які надані їм вищим керівництвом.

Директору підпорядковані перший заступник директора з технічно-виробничих питань, заступник директора з фінансів, комерційної діяльності та маркетингу і інженер з охорони праці.

Першому заступнику директора підпорядковані головний інженер зі штабом, головний енергетик зі штабом, головний технолог зі штабом

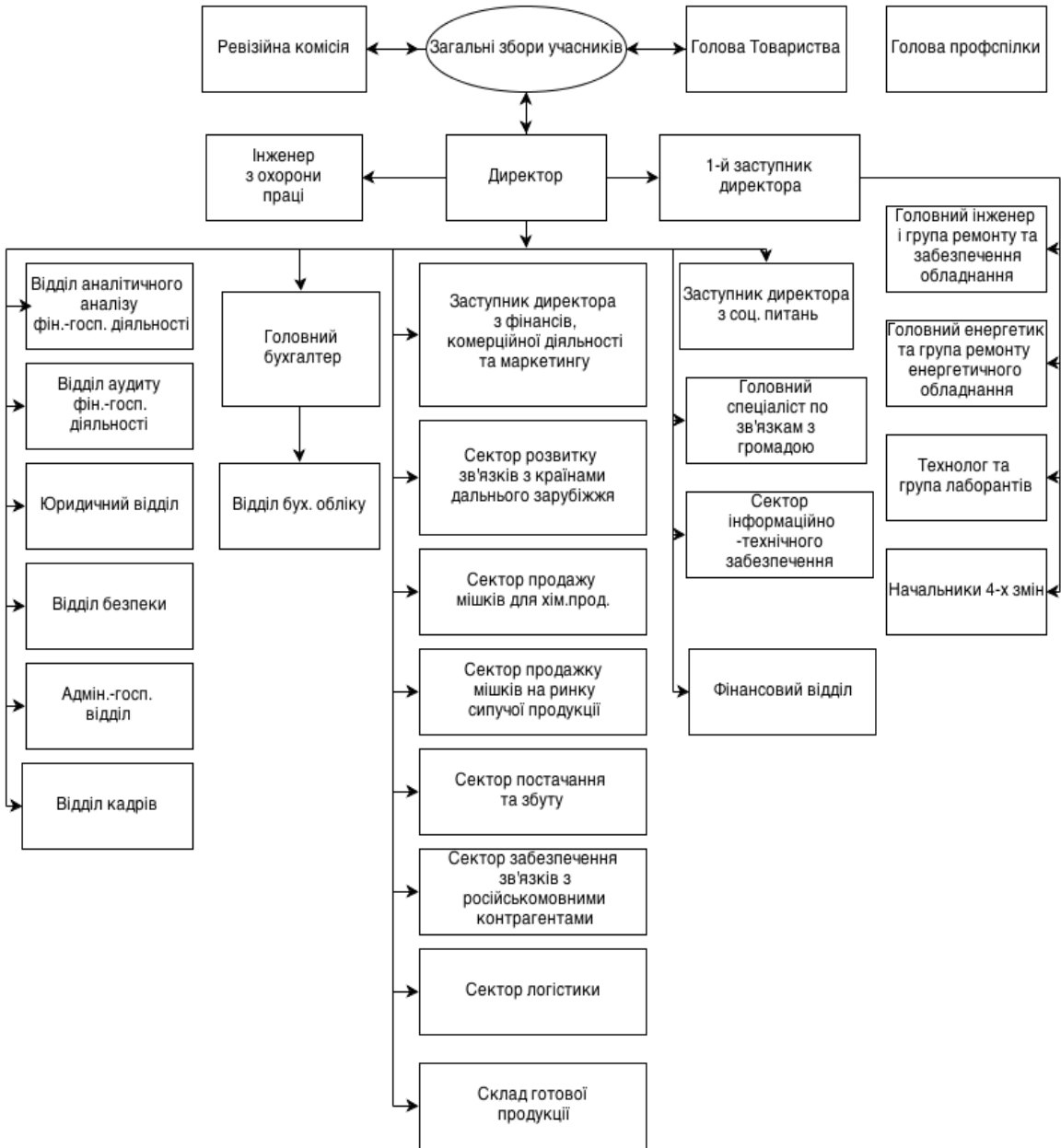


та начальники чотирьох виробничих змін.

Заступнику директора з фінансів, комерційної діяльності та маркетинг підпорядковані сектори розвитку зв'язків, сектор постачання та збуту, сектор логістики та начальник складу готової продукції.

Головний бухгалтер та підпорядкована йому бухгалтерія підпорядковуються директору безпосередньо.

Між функціональними службами різних штабів встановлюється система функціональних зв'язків, яка забезпечує єдність і конкретність виконання спеціалізованих робіт (рис.2.1.).



### Рис.2.1. Організаційна структура ТОВ «Амалтея»

З огляду на перелік реалізованої продукції, підприємство «Амалтея» здатне реалізовувати складні комплексні проекти на потреби іноземних замовників.

Найбільшими експортними партнерами компанії "Амалтея" у 2018 році стали:

- Білорусь,
- Польща,
- Молдова.

Близько 45% всієї продукції ТОВ "Амалтея" відправляє за кордон. Виходить, що компанія продає свою продукцію в понад 100 країн світу.

Щодо загальної кількості працівників, їх 285 на підприємстві.

Безпосереднім завданням кожного працівника є вплив на успішне заключення контрактів з партнерами за експортом в більше 30 країн світу, та імпортом продукції. Для виконання контрактів підприємство має великий обсяг зв'язків всередині країни, а саме більше 200 компаній партнерів в Україні. Серед партнерів компанії в Україні – понад 50 державних та 100 приватних підприємств-виробників.

## **2.2. Оцінка показників ефективності розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства**

Підвищення ефективності діяльності підприємства є головним центром уваги підприємства. В першу чергу, при вивченні зовнішньоекономічної діяльності підприємства необхідно дослідити коло країн, які є привабливими для проникнення на їх ринки.

В рамках розширення ринків збуту підприємство створює нові зв'язки з іншими державами.

ТОВ «Амалтея» використовує автоматизовану форму ведення бухгалтерського обліку за допомогою програми «1С: Підприємство 8.3»

Для аналізу діяльності підприємства «Амалтея» було проаналізовано:

- показники платоспроможності підприємства;
- показники фінансової стійкості;
- показники рентабельності за допомогою моделі Дюпона.

Таблиця 2.2

### Вихідні дані для аналізу підприємства

Показник (тис.грн)	Роки		
	2016	2017	2018
Оборотні активи	180703	117905	170352
Поточні зобов'язання	102453	94411	75434
Гр. кошти	3370	3242	2562
Фін. Інв.			
Деб. заборгованість	10014	11200	13070
Оборотні активи	180703	117905	170352
Поточні зобов'язання	102453	94411	75434
Власний капітал	123153	114762	110169
Валюта балансу			
Заб. наст. витрат			
Довгострокові зобов'язання	201403	207894	205087

Доходи майбутніх періодів			
Власні оборотні кошти			
Чистий прибуток	31544	9663	1492
Середньорічна величина Акт.			
Виручка від реалізації	202619	77258	28670
Середньорічна величина ВК			

Для загального дослідження діяльності підприємства "Амалтея" доцільно проаналізувати показники ліквідності.

Загалом показник ліквідності є "умовним" та залежить від сфери діяльності підприємства, сезонності, типових договорів співпраці, робіт та послуг. Проводячи аналіз ліквідності на підприємстві "Амалтея" використовується коефіцієнт загальної (коефіцієнт покриття), швидкої та абсолютної ліквідності (табл. 2.5).

Коефіцієнт покриття розраховується за наступною формулою:

$$K_{\text{покр}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.1)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується за наступною формулою:

$$K_{\text{ш.л.}} = \frac{\text{Гр.кошти} + \text{Фін.інв.} + \text{Дебіторська заборг.}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.2)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується за наступною формулою:

$$K_{\text{а.л.}} = \frac{\text{Гр.кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

Розрахунки за даними показниками наведені в (табл. 2.5)

Значення коефіцієнтів вказують на збалансованість структури капіталу, та здатність підприємства відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, вчасно погашати свої борги та правильно організувати готівкові і безготівкові розрахунки підприємства. Для більш детального дослідження слід проаналізувати дані показники ліквідності за останні роки (табл. 2.6).

Таблиця 2.5.

### Розрахунок показників ліквідності

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт покриття	Відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства (Ф1р.1195)/(Ф1р.1695)	Вказує на достатню кількість ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. Нормативне значення $\geq 1$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Відношення найбільш ліквідних оборотних активів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фін.Інвестицій та деб. заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства	Характеризує платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умов своєчасного проведення

	$\frac{((\Phi 1p.1195)+(\Phi 1p.1100)-(\Phi 1p.1110))}{(\Phi 1p.1695)}$	розрахунків з дебіторами. Нормативне значення $\geq 0,6-0,8$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Відношення грошових засобів та їх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань $\frac{(\Phi 1p.1160)+(\Phi 1p.1165)}{(\Phi 1p.1695)}$	Вказує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно Нормативне значення $\geq 0,1$

Таблиця 2.6

### Показники ліквідності 2016-2018

Показник	2016	2017	2018	Нормативне значення
Коефіцієнт покриття	1,26	1,11	1,13	$\geq 1$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,27	1,12	1,13	$\geq 0,6-0,8$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,36	0,16	0,12	$\geq 0,1$

Отже, протягом всього досліджуваного періоду показники ліквідності вказують на високий рівень збалансованості капіталу та здатності підприємства “Амалтея” відповідати за своїми

зобов'язаннями, вчасно погашати свої борги та правильно організувати свої готівкові та безготівкові розрахунки підприємства.

Таблиця 2.7

### Оцінка платоспроможності

<i>Показник</i>	<i>Роки</i>			<i>2017/2016</i>		<i>2018/2017</i>	
	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	$\Delta$	$\Delta\%$	$\Delta$	$\Delta\%$
Коеф. Покриття	2,26	1,11	1,13	-1,15	49%	0,02	102
Коеф. Швидкої ліквідності	1,27	1,12	1,13	-0,15	88%	0,01	101
Коеф. Абсолютної лікв.	0,36	0,16	0,12	-0,2	44%	-0,04	0,75

Нормативними значеннями для вибраних коефіцієнтів є:

- Коефіцієнт покриття > 1
- Коефіцієнт швидкої ліквідності > 0.8
- Коефіцієнт абсолютної ліквідності > 0.2

Отже, підприємство “Амалтея” мало відмінні показники платоспроможності у 2016 році, але у 2017 спостерігається падіння показників покриття.

Для оцінки фінансової стійкості розраховуються коефіцієнти платоспроможності, фінансування, забезпеченості власними оборотними засобами, маневреності власного капіталу.

Коефіцієнт платоспроможності відображає залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування і розраховується за формулою:

$$K_{пл} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}}$$

(2.4)

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами показує, яка частина матеріальних оборотних активів фінансується за рахунок засобів чистого оборотного капіталу і розраховується за формулою:

$$K_{\text{звор}} = \frac{OA - ПЗ}{ПЗ}$$

(2.5)

Коефіцієнт фінансування показує можливість розвиватися за рахунок власних коштів і розраховується за формулою:

$$K_{\text{фін}} = \frac{\text{Заб. наст. витрат} + \text{Довг. зобов.} + \text{Пот. зобов.} + \text{Доходи майб. Пер.}}{\text{Власний капітал}}$$

(2.6)

Коефіцієнт маневреності розраховується за формулою:

$$K_{\text{маневр.}} = \frac{\text{Власні оборотні активи}}{\text{Власний капітал}}$$

(2.7)

Таблиця 2.8

### Оцінка фінансової стійкості

<i>Показник</i>	<i>Роки</i>			<i>2017/2016</i>		<i>2018/2017</i>	
	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	$\Delta$	$\Delta\%$	$\Delta$	$\Delta\%$
Коеф. Платоспр.	0,207	0,218	0,171	0,010	104,9	-0,047	78,5
Коеф. Заб. Вл. Об. Зас.	0,152	1,217	0,185	1,065	798,9	-1,032	15,2
Коеф. Фінансування	3,823	3,598	4,854	- 0,225	94,1	1,256	134,9



Коеф. Маневреності	0,965	0,968	0,552	0,002	100,3	-0,416	57,0
--------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	------

Нормативними значеннями для вибраних коефіцієнтів є:

- Коеф. платоспр. [0,2 - 0,35]
- Коеф. заб. вл. об. зас. [0; 1]
- Коеф. фінансування > 0,5
- Коеф. Маневреності > 0,1

Отже, підприємство "Амалтея" мало відмінні показники платоспроможності протягом усього досліджуваного періоду.

"Модель Дюпона – це модель, яка використовує основні показники рентабельності з метою виявлення ефективності діяльності компанії. "

Розрахуємо двофакторну та трифакторну моделі Дюпона.

Двофакторна розраховується за формулою:

$$ROA = ROS * Коа, \quad (2.8)$$

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} * \frac{\text{Виручка}}{\text{Активи}}$$

(2.9)

Трьохфакторна розраховується за формулою:

$$ROE = ROS * Коа * LR$$

(2.10)

$$ROE = \frac{\text{ЧП}}{\text{Вл. Кап.}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{Виручка}} * \frac{\text{Виручка}}{\text{Активи}} * \frac{\text{Активи}}{\text{Вл. Кап.}}$$

(2.11)

Таблиця 2.9

### Модель Дюпона

<i>Показник</i>	<i>Роки</i>			<i>2017/2016</i>		<i>2018/2017</i>	
	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	$\Delta$	$\Delta\%$	$\Delta$	$\Delta\%$
LR	0,290	0,111	0,085	-0,179	38,2	-0,026	76,9
ROS	0,207	0,218	0,171	0,010	104,9	-0,047	78,5
Коа	15,061	20,319	41,232	5,258	134,9	21,00 3	203,4
ROA (2)	3,124	4,423	7,062	1,299	141,6	2,640	159,7
ROE(3)	0,905	0,489	0,600	-0,416	54,0	0,111	122,8

Показники рентабельності, розраховані за моделлю Дюпона (ROA ROS ROE) є показниками рентабельності активів, рентабельності продажів і рентабельності власного капіталу.

Рівень рентабельності активів та власного капіталу підприємства на високому рівні. Рентабельність власного капіталу - 60%, а також високий показник, в понад 700%, рентабельність активів. Такі показники можливі завдяки специфічній діяльності підприємства. Рентабельність продажів 20%, що також є гарним показником.

Коефіцієнт оборотності демонструє ефективність використання активів підприємством “Амалтея”. Коефіцієнт вказує на те, скільки товарів та послуг продано за певний період на кожну одиницю використаних активів. Зростання цього показника вказує на те, що ефективність використання активів збільшується.

Коефіцієнт фінансового левериджу на підприємстві “Амалтея” свідчить про низький рівень використання позикових коштів. Проте, оскільки підприємство не займається виробничою діяльністю цей показник не має важливого значення.

## 2.3 Організація первинного обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «Амалтея»

Під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності, ТОВ «Амалтея» керується Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» , Господарським кодексом України , Митним та Податковим кодексами України, Законом України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» , Декретом Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» .

Оскільки ТОВ «Амалтея» спеціалізується на імпорті обладнання, розглянемо детальніше особливості документування та обліку імпортних операцій. Первинними документами для бухгалтерських записів при імпорті товарів є такі документи: зовнішньоекономічний договір або контракт, митна декларація (МД), транспортні накладні, рахунок-фактура (інвойс), документ для оплати відвантажених товарів, акти виконаних послуг , страхові поліси тощо.

Операції з імпорту в ТОВ «Амалтея» починаються з оформлення відносин з партнером-нерезидентом, а саме — з укладання зовнішньоекономічного контракту. В Україні при укладанні договорів, слід додержуватися Правил Інкотермс (комплекту міжнародних правил з тлумачення найбільш широко використовуваних торговельних термінів в галузі зовнішньої торгівлі). Саме визначення правил поставки відповідно до умов Інкотермс в подальшому вплине на визнання та облік транспортних витрат, оподаткування.

Таблиця 2.1 – ИНКОТЕРМС

Група	Термін	Вид транспорту	Умови

1	2	3	4
Категорія F Основне перевезення не сплачене продавцем	FCA	Будь-які види транспорту	Free Carrier (named place). Франко перевізник (назва місця). Перехід ризиків: В момент передачі перевізнику на складі продавця. Експортні митні процедури: відповідальність покупця. Імпортні митні процедури: відповідальність покупця
	FAS	Морські та внутрішні водні перевезення	Free Alongside Ship (named port of shipment). Франко вздовж борту судна (назва порту відвантаження). Перехід ризиків: в момент розміщення товару вздовж борту судна. Експортні митні процедури: відповідальність продавця. Імпортні митні процедури: відповідальність покупця
	FOB	Морські та внутрішні водні перевезення	Free On Board (... named port of shipment). Франко борт (... назва порту відвантаження). Перехід ризиків: із моменту повного навантаження на борт судна. Експортні митні

			процедури: Відповідальність продавця. Імпортні митні процедури: відповідальність покупця
Категорія С Основне перевезення сплачене	CFR	Морські та внутрішні водні перевезення	Cost and Freight (named port of destination). Вартість і фрахт (назва порту призначення). Перехід ризиків: із моменту повного навантаження на борт судна. Експортні митні процедури: відповідальність продавця. Імпортні митні процедури: відповідальність покупця.
	CIF	Морські та внутрішні водні перевезення	Cost, Insurance and Freight (named port of destination). Вартість, страхування і фрахт (назва порту призначення). Перехід ризиків: З моменту повного навантаження на борт судна. Експортні митні процедури: Відповідальність продавця. Імпортні митні процедури: Відповідальність покупця.
	CIP	Будь-які види транспорту	Carriage and Insurance Paid To (named place of destination). Фрахт/перевезення і страхування сплачені до (назва

			<p>місця призначення). Перехід ризиків: В момент постачання / передачі перевізнику.</p> <p>Експортні митні процедури: відповідальність продавця.</p> <p>Імпортні митні процедури: відповідальність покупця</p>
	CPT	Будь-які види транспорту	<p>Carriage Paid To (... named place of destination).</p> <p>Фрахт/перевезення сплачені до (...назва місця призначення).</p> <p>Перехід ризиків: В момент доставки/ передачі перевізнику.</p> <p>Експортні митні процедури: відповідальність продавця.</p> <p>Імпортні митні процедури: відповідальність покупця.</p>
Категорія D Доставка	DAT	Будь-які види транспорту	<p>Delivered At Terminal (... named terminal of destination).</p> <p>Поставка на терміналі (... назва терміналу). Перехід ризиків: в момент доставки товару на термінал покупця. Експортні митні процедури: відповідальність продавця.</p> <p>Імпортні митні процедури: відповідальність</p>

			покупця.
	DAF	Будь-які види транспорту	Delivered At Point (... named point of destination). Поставка в пункті (... назва пункту). Перехід ризиків: в момент доставки товару в пункт, вказаний покупцем. Експортні митні процедури: відповідальність продавця. Імпортні митні процедури: відповідальність покупця.
	DDP	Будь-які види транспорту	Delivered Duty Paid (... named place of destination). Поставка із оплатою мита (... назва міста призначення). Перехід ризиків: в момент передачі товару у розпорядження покупця. Експортні митні процедури: відповідальність продавця. Імпортні митні процедури: відповідальність продавця.

Міжнародний договір укладається у письмовій формі двома мовами. Такий договір містить наступні умови: назву, номер контракту,

дату та місце його укладення, преамбулу, предмет контракту, ціну та загальну вартість контракту, умови поставки товарів, вантажоодержувача, умови платежів, товаросупровідну документацію, повідомлення про відвантаження, упаковку та маркування, гарантію якості товару, претензії, штрафні санкції, форс-мажорні обставини, арбітраж, інші умови, юридичну адресу сторін, підписи сторін.

Додаткові умови в контрактах зазначаються за домовленістю сторін.

Подальші бухгалтерські записи з обліку придбання імпортованих товарів в ТОВ «Амалтея» будуть залежати від форми оплати, яка має бути визначена умовами зовнішньоекономічного контракту: попередньої, наступної чи змішаної.

Оскільки ТОВ «Амалтея» переважно працює на умовах передоплати до моменту відвантаження товару продавцем розглянемо саме цю схему. При цьому сума авансу в іноземній валюті перераховується у валюту звітності із застосуванням валютного курсу в день сплати авансу. Оскільки така заборгованість буде погашена отриманням товарів, які являються немонетарними активами, то ні на дату балансу, ні на дату здійснення господарської операції розраховувати курсові різниці за нею не потрібно. При отриманні товару, його первісна вартість формується виходячи з курсу НБУ, встановленого на дату перерахування передоплати.

При здійсненні часткових авансових виплат, первісна вартість товарів, що надійшли, визначається за сумою авансових платежів із застосуванням валютних курсів на день дати кожного авансу, виходячи з послідовності їх здійснення.

Якщо ж спочатку оплачується частина авансу, за якою повністю оприбутковується товар, то первісна вартість таких товарів визначається шляхом додавання суми, що дорівнює авансу, перерахованому в гривні за курсом НБУ на дату такої часткової



передоплати та частини вартості товарів, що залишилася, перерахованої за курсом НБУ на дату їх оприбуткування. Для здійснення авансового платежу постачальнику, підприємством подається заява про купівлю іноземної валюти до обслуговуючого банку. Після придбання іноземної валюти у відповідному банку оформлюється платіжне доручення в іноземній валюті на переказ коштів із позначкою «передоплата».

В подальшому ТОВ «Амалтея» отримує повідомлення від банку про купівлю іноземної валюти та про переказ валютних коштів.

Імпорт товарів з-за кордону в ТОВ «Амалтея» відповідно до вітчизняного законодавства вимагає проведення певних процедур з митного оформлення. Митний контроль і процедура митного оформлення товарів проводиться з використанням митної декларації.

Для отримання товарів в товаристві від постачальника, потрібно оформити вантажну митну декларацію (ВМД). Вона представляє собою бланк встановленої форми, що подається митному органу і містить відомості про цінності, які перетинатимуть митний кордон України. Також у ній зазначається митний режим, у який вони заявляються, а також інформацію, потрібну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків, зборів та інших платежів.

Вантажна митна декларація містить у собі точні дані про мету переміщення через кордон товарів та інших предметів, про самі товари та інші предмети, про відправника, отримувача та декларанта вантажу, спосіб і порядок переміщення вантажів, умови поставки, спосіб розрахунків, вона заповнюється на кожну партію товару окремо.

Товари або майно, вартість яких перевищує 100 євро,

декларуються митницею за умови наявності відомостей про нього у вантажній митній декларації. На товари, вартість яких нижча – ВМД не заповнюється. Такий товар, крім підакцизних товарів, декларується на підставі відомостей про них у супровідних та інших документах .

Митний орган залишає собі два аркуші декларації і відповідні додаткові аркуші до неї для державного митного контролю. Один аркуш використовують для державної статистики, а другий повертають декларанту. Бланк вантажної митної декларації має 4 розділи і 56 граф, позначених цифрами.

Декларант самостійно вписує відомості у необхідні графи декларації. Графу 47 і розділ В (інформацію про нарахування обов'язкових платежів) декларант може не заповнювати з метою прискорення проходження вантажів через митний кордон. Якщо ця графа і розділ декларантом не заповнені, це робить митний орган. Розділи А, С, Д заповнюються виключно митним органом після декларування товарів та інших предметів і пред'явлення їх декларантом до митного оформлення .

На товари, що ввозяться, встановлюється ввізне мито, ставки встановлюються Митним тарифом України та диференціюються залежно від коду УКТ ЗЕД. Також із таких товарів має бути сплачено ПДВ.

При цьому датою оприбуткування ввезених товарів у бухгалтерському обліку є дата розмитнення, вказана на печатці МД

Об'єктом оподаткування імпортованих товарів (робіт, послуг) для податку на додану вартість відповідно до податкового законодавства є їх митна вартість, перерахована за курсом НБУ на дату подання митної декларації в митний орган з урахуванням фактично сплачених сум мита, митних зборів та акцизного податку за підакцизні товари.

В нашому випадку товари доставляються на митну територію України авіатранспортом, отже для здійснення такої операції

укладається повітряна накладна.

При процесі імпортування товарів, від постачальника-нерезидента підприємство отримує рахунок-фактуру. Цей документ містить перелік товарів, їх вартостей, формальних особливостей, умов поставки та відомостей про відправника та одержувача.

Після отримання товару підприємством знову подається заява про купівлю іноземної валюти до обслуговуючого банку для оплати решти. Після придбання іноземної валюти оформлюється платіжне доручення на переказ коштів постачальнику, але вже із поміткою «плата по факту».

Отже, облік імпортних операцій в ТОВ «аМАЛТЕЯ» здійснюється з використанням типових форм первинних документів та у відповідності до вимог чинного законодавства.

<b>УКРАЇНА</b> (форма МД-3) 2 Відправник/Експортер 8 Одержувач N		<b>1 ДЕКЛАРАЦІЯ</b> C BIS 3 8 3 Форми		А МІТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ ЕКСПОРТУ/ПРИЗНАЧЕННЯ							
31 Вантажні місця та опис товарів	Маркування та кількість - Номери контейнерів - Кількість та розпізнавальні особливості		32 Товар N	33 Код товару	34 Код країни походж. 35 Вага брутто (кг) 36 Preferenc 37 П Р О Ц Е Д У Р А 38 Вага нетто (кг) 39 Квота 40 Загальна декларація / Попередній документ 41 Додатков. одиниці виміру 42 Ціна товару 43 Код МВБ Код ДІ 45 Коригування 46 Статистична вартість						
44 Додаткова Інформац. / Подані документи / Сертифікати / Доводи											
31 Вантажні місця та опис товарів	Маркування та кількість - Номери контейнерів - Кількість та розпізнавальні особливості		32 Товар N	33 Код товару	34 Код країни походж. 35 Вага брутто (кг) 36 Preferenc 37 П Р О Ц Е Д У Р А 38 Вага нетто (кг) 39 Квота 40 Загальна декларація / Попередній документ 41 Додатков. одиниці виміру 42 Ціна товару 43 Код МВБ Код ДІ 45 Коригування 46 Статистична вартість						
44 Додаткова Інформац. / Подані документи / Сертифікати / Доводи											
31 Вантажні місця та опис товарів	Маркування та кількість - Номери контейнерів - Кількість та розпізнавальні особливості		32 Товар N	33 Код товару	34 Код країни походж. 35 Вага брутто (кг) 36 Preferenc 37 П Р О Ц Е Д У Р А 38 Вага нетто (кг) 39 Квота 40 Загальна декларація / Попередній документ 41 Додатков. одиниці виміру 42 Ціна товару 43 Код МВБ Код ДІ 45 Коригування 46 Статистична вартість						
44 Додаткова Інформац. / Подані документи / Сертифікати / Доводи											
47 Нарахування платежів	Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП	Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП	
Усього по першому товару:						Усього по другому товару:					
Усього по третьому товару:						Усього					
					3 Примірник для відправника/експортера 8 Примірник для отримувача С МІТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ						

**Облік операцій за імпортом товару та погашення заборгованості**

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Нараховано митний збір при імпорті товару (15000,00 доларів x 24,50)	281	642	18375,00

x 5%)			
Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ (15000,00 доларів x 24,50 +18375,00) x 20%)	643	642	77175,00
Сплачено митний збір	642	311	18375,00
Сплачено ПДВ при імпорті та відображено податковий кредит з ПДВ	641 641	311 643	77175,00 77175,00
Оприбутковано товар від іноземногопостачальника (15000,00 доларів x 24,50)	281	632	367500,00
Погашено заборгованість іноземному постачальнику (15000,00 доларів x 24,50)	632	312	367500,00

***Облік операцій за імпортом товару на умовах післяплати***

Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дебет	Кредит	
Нараховано митний збір при імпорті товару (15000,00 доларів x 25,00)	281	642	18750,00

x 5%)			
Нараховане податкове зобов'язання з ПДВ (15000,00 доларів x 25,00 +18750,00) x 20%)	643	642	78750,00
Сплачено митний збір	642	311	18750,00
Сплачено ПДВ при імпорті та відображено податковий кредит з ПДВ	641 641	311 643	78750,00 78750,00
Оприбутковано товар від іноземногопостачальника (15000,00 доларів x 25,00)	281	632	375000,00
Відображено дохід від операційної курсової різниці на кінець звітного періоду (15000,00 доларів x (25,00 -24,50))	632	714	7500,00
Погашено заборгованість іноземному постачальнику (15000,00 доларів x 25,00)	632	312	375000,00

## 2.4 Аналітичний та синтетичний облік зовнішньоекономічної діяльності

Первинні документи заносяться у відповідні аналітичні та синтетичні реєстри, формуються необхідні проведення. Аналітичний облік в ТОВ «АМАЛТЕЯ» ведеться за країнами, покупцями або номерами контрактів.

В ТОВ «Амалтея» в основі облікової вартості імпортованих товарів лежить контрактна вартість відповідно до базисних умов поставки, виражена у валюті, обумовленій контрактом. При перетині митного кордону України подається вантажна митна декларація, в якій вказується вартість в іноземній валюті. В митну вартість товару крім контрактної вартості включаються також всі витрати і вартість ризику покупця, проведені за межами митного кордону України і підтвержені відповідними документами. При цьому до первісної вартості імпортованих товарів включається фактурна вартість, а митна вартість використовується лише для нарахування податків та зборів, розрахунку сум штрафних санкцій та інших стягнень.

Якщо ТОВ «Амалтея» здійснює повну передоплату то первісна вартість імпортованих пізніше товарів буде визначатися за курсом НБУ не на дату їх митного декларування, а на дату сплати авансу. У разі ж часткової передоплати поставки частина товару, що вже оплачена оцінюється за курсом НБУ на дату авансу, решта – за курсом НБУ на дату поставки. За умов же використання в товаристві подальшої оплати первісна вартість товару визначається за курсом НБУ на дату розмитнення та складання МД.

Враховуючи означену специфіку в ТОВ «Амалтея» для синтетичного обліку імпортованих операцій використовуються рахунки 28, 632, 371, 31.

Рахунок 28 «Товари» використовується для обліку руху та

наявності товарів, що знаходяться на підприємствах.

Рахунок 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» ведеться облік розрахунків з іноземними постачальниками за одержані товари або надані послуги. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником в розрізі відповідного документа на сплату.

Рахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами» потрібен для відображення сплачених авансів постачальнику-іноземцю.

Рахунок 31 «Рахунки в банках» використовується для обліку грошових коштів, які знаходяться в банку. Субрахунок 311 призначений для обліку в національній валюті, а субрахунок 312 – в іноземній.

Вагоме значення для підтвердження достовірності обліку має організація внутрішнього контролю. Одним із інструментів контролю на ТОВ «Амалтея» є проведення інвентаризації розрахунків, банківських операцій та товарів.

В ході здійснення інвентаризації розрахунків при наявності дебіторської заборгованості підприємство ТОВ «Амалтея» складається акт звірки, який направляється постачальнику на узгодження. Дані за дебіторською заборгованістю є достовірними лише за умови, що залишки заборгованостей збігаються. Якщо після обміну документами дані не збігаються та залишаються невирішені питання, то сторони звертаються до Міжнародного комерційного арбітражного суду.

Якщо в процесі інвентаризації розрахунків, за окремими видами заборгованості минув строк позовної давності, їх потрібно занести в окрему довідку, яка додається до акта інвентаризації. В акті зазначаються назви сторін, сума та дата заборгованості, а також причини її виникнення. В акті також можуть бути вказані особи, що



винні в такому простроченні. Після затвердження керівником протоколу щодо здійснення інвентаризації, у бухгалтерському обліку відображаються результати врегулювання заборгованості.

Перевірка банківських операцій відбувається з метою упевненості правильності відображення в бухгалтерському обліку операцій по придбанню іноземної валюти, упевненості у відсутності штрафних санкцій за порушення умов придбання валюти. Порядок придбання іноземної валюти регламентується Постановою Правління Національного банку України «Положення про порядок та умови торгівлі іноземної валюти».

ТОВ «Амалтея» регулярно проводить інвентаризацію товарів. Цей процес потрібен для перевірки їх наявності і стану. Для здійснення інвентаризації керівником підприємства створюється інвентаризаційна комісія, яка в свою чергу створює робочі інвентаризаційні комісії. Персональний склад робочих комісій затверджується наказом керівника підприємства. До складу робочих комісій входять: голова комісії в особі представника керівника підприємства та спеціалісти.

В наказі керівника про проведення інвентаризації встановлюється строк початку та закінчення її проведення, реєструється бухгалтером в книзі контролю за виконанням наказів про проведення інвентаризації. Цей наказ надається робочій комісії перед початком інвентаризації.

Дані про фактичні залишки товарів записуються інвентаризаційні описи в двох примірниках. Описи можуть складатися по кожній матеріально відповідальній особі або за місцем зберігання товарів . Інвентаризаційні описи передаються головою інвентаризаційної комісії головному бухгалтеру та матеріально відповідальній особі під розписку на першому примірнику. За результатами інвентаризації

товарів може бути виявлено повну відповідність фактичних та бухгалтерських даних або нестачею товарів, чи їх лишки. При невідповідності фактичних та бухгалтерських даних слід визначити їх причину та відобразити результати в обліку.

## 2.5. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Фінансова звітність - “бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період”.

Фінансова звітність підприємства “Амалтея” включає :

- Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід);
- Звіт про рух грошових коштів;
- Звіт про власний капітал;
- Примітки до фінансової звітності.

Згідно з Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013р. № 433 відображенню у Балансі (Звіті про фінансовий стан) підлягають: активи за умови, що їх оцінка може бути достовірно визначена і очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням; власний капітал відображається одночасно з відображенням активів або зобов'язань, які призводять до його зміни. При чому всі монетарні статті відображаються за офіційним валютним курсом НБУ на дату його складання (останній день звітного періоду)

Таблиця (2.3)

АКТИВ	ПАСИВ
-------	-------

Назва статті	Код рядка	Назва статті	Код рядка
Довгострокові фінансові інвестиції	1030 1035	Довгострокові кредити банків	1510
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	Інші довгострокові зобов'язання	1515
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	Короткострокові кредити банків	1600
		Векселі видані	1605
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610
Поточні фінансові інвестиції	1160	товари, роботи, послуги	1615
Гроші та їх еквіваленти	1165	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з	1640

		учасниками Інші поточні зобов'язання	1690
--	--	--	------

Компанія ТОВ «Амалтея» для відображення залишків на валютних рахунках в банках та в касі підприємств на дату балансу; за операціями руху валютних коштів на банківських рахунках П(С)БО 2 «Баланс» у складі II розділу «Оборотні активи» передбачено заповнення окремого рядка 240 «Грошові кошти в іноземній валюті». Введені в дію зміни до "П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»" призвели до скорочення статей Балансу (Звіту про фінансовий стан) та максимального наближення його до вимог МСФЗ.

У діючій формі Балансу (Звіту про фінансовий стан) для відображення грошових коштів в касі та на рахунках в банку передбачено рядок 1165 «Грошові кошти та їх еквіваленти», а у складі додаткових статей фінансової звітності 1166 «Готівка» та 1167 «Рахунки в банках», тобто наявна іноземна валюта в касі підприємства та на рахунках в банку відображення повністю відповідає принципам складання фінансової звітності, а особливо принципу застосування єдиного грошового вимірника. На нашу думку, для надання більшій інформативності Звіту про фінансовий стан, пропонуємо внести до складу додаткових статей фінансової звітності такі рядки: 1168 «Готівка в іноземній валюті» та 1169 «Рахунки в банках в іноземній валюті».

## **РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

### **3.1 Вдосконалення організації обліку зовнішньоекономічної діяльності в товаристві “Амалтея”**

Зовнішньоекономічна діяльність відіграє значну роль у розвитку економіки України, насиченні споживчого ринку товарами належної якості, просуванню товарів вітчизняних виробників на зовнішні ринки. Разом з тим, неузгодженість бухгалтерського і податкового законодавства з питань зовнішньоекономічної діяльності, і як наслідок цього, значний розмір тінізації економіки у цій сфері, викликає багато проблем щодо реальності відображення експортноімпортних операцій у фінансовій звітності і побудови ефективної системи їх контролю.

Дослідивши підприємство ТОВ «Амалтея» та його результати діяльності, можна констатувати достатню ефективність та перспективні напрямки.

Для розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства доречним може стати:

- закріплення позицій на вже досліджених ринках за рахунок розширення меж співпраці та їх об'ємів, створення привабливого іміджу підприємства здатного забезпечити будь-яким товаром;
- покращення зв'язків із потенційними клієнтами та найбільш перспективними країнами для збуту продукції;
- налагодження каналів зв'язку для пришвидшення роботи всередині країни та зменшення часу на підписання і виконання контрактів;
- створення спільних виставок, демонстрацій та іншого роду

презентацій продукції на вже відкритих ринках для підвищення рівня зацікавленості підприємством;

- аналіз та точна оцінка товару для створення найкращого співвідношення ціна/якість.

Для створення проекту, який зможе вивести підприємство на новий рівень ЗЕД важливим є:

- визначення ринку збуту, тобто країну, з якою найвигідніше буде укласти договір;

- визначення продукції, яка є перспективною для продажу;

- проаналізувати зв'язки всередині країни з підприємствами, які здатні виготовити обраний ряд продукції для проекту.

Досліджуване підприємство ТОВ «Амалтея» є лідером в Україні з експорту мішкотканної продукції.

Підприємство співпрацює з такими країнами як: Польща, Білорусь, Австрія, Нідерланди, Грузія, Англія, Молдова.

В ТОВ «Амалтея» облік зовнішньоекономічної діяльності ведеться цілком раціонально. Але для більш досконалої організації обліку необхідно внести певні зміни в облікову політику в частині основних об'єктів імпортних операцій в товаристві враховуючи особливості операцій ЗЕД.

Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності в ТОВ «Амалтея» залежить від таких ключових особливостей:

- платежі із зарубіжними контрагентами, а також митними органами

проводяться в національній та іноземній валюті;

- контрагентами можуть бути як іноземні, так і вітчизняні фірми;

- ТМЦ можуть знаходитись в дорозі, зберігатись на складах, що розташовані на території різних держав;

- відповідно до умов постачання товарів в системі Інкотермс,

витрати, що пов'язані із зовнішньою торгівельною діяльністю, з урахуванням їх розподілу між контрагентами, здійснюються як у межах України, так і на території зарубіжних країн.

Враховуючи, особливості імпорتنих операцій облікова політика в ТОВ «Амалтея» в частині імпорتنих операцій має визначати такі елементи: порядок формування первісної вартості отриманих товарів та інших цінностей, облікова одиниця товарів. Важливого значення зважаючи на існуючі відмінності між виникненням моменту передачі ризиків та зобов'язань до обраних в договорі правил Інкотермс набуває розкриття в обліковій політиці аспектів щодо методики накопичення та розподілу витрат пов'язаних з придбанням цінностей, їх доставкою та приведенням їх до стану придатного до використання.

Виходячи з цього, облікова політика нашого підприємства в частині імпорتنих операцій повинна мати такі складові, як:

- первісна оцінка товару;
- облікова одиниця;
- уцінка товарів, порядок її проведення;
- облік транспортно-заготівельних витрат.

Оскільки в залежності від умови поставки товару облікова ціна на нього може бути різною, в обліковій політиці слід зазначити як саме вона формується. Також імпортовані товари можна вважати запасами, тому що вони відповідають критеріям такої категорії активів, тому в обліковій політиці слід зазначити спосіб накопичення та розподілу витрат, які стосуються придбання запасів в частині імпорتنих операцій, а також приведенням їх до стану, що буде придатним до використання.

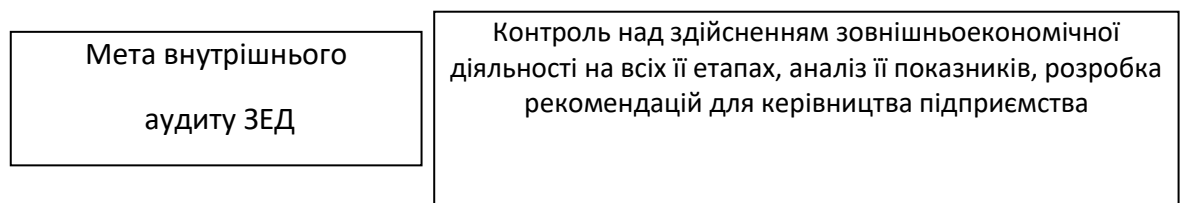
Облікова політика повинна містити у собі інформацію про можливість відокремленого обліку стосовно витрат для окремих партій у частині ТЗВ. Це обумовлено тим, що не завжди існує можливість

застосовувати метод прямого віднесення щодо всіх складових, які входять до собівартості імпортованих товарів. Якщо для сум непрямих податків, ввізного мита можна застосовувати такий метод, то для ТЗВ та інших витрат – не завжди, тому що є залежність від структури та умов кожної імпортованої партії товарів. З метою покращення обліку в частині імпортованих операцій, пропонуємо додати до облікової політики товариства ще один пункт, у якому будуть прописані методика визначення облікової ціни імпортованих товарів, які в тому числі можуть виступати запасами підприємства.

Застосування перелічених методичних підходів спроможне забезпечити формування достовірної інформації для складання фінансової звітності, а також полегшить прийняття рішень для подальшого здійснення зовнішньоекономічної діяльності в частині імпортованих операцій.

### **3.2 Вдосконалення внутрішнього аудиту зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві «Амалтея»**

Зважаючи на значну ризиковість операцій зовнішньоекономічної діяльності вагоме значення для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Амалтея» має запровадження системи внутрішнього аудиту. При плануванні внутрішнього аудиту в ТОВ «Амалтея» необхідно враховувати його мету та завдання, які доцільно згрупувати в розрізі ключових об'єктів (рис. 3.2)





Завдання внутрішнього аудиту ЗЕД	
Контрактна діяльність	Перевірка: укладених договорів на предмет відповідності внутрішнім та зовнішнім нормативам, наявності дозвільних документів, виконання правил ІНКОТЕРМС
Товари та послуги	Перевірка: правильності встановлення моменту переходу права власності на товар, правильності оцінки товарів та транспортних витрат, механізмів збереження та використання товарів тощо
Валютні операції	Перевірка: законності придбання валюти, визначення курсових різниць, монетарних та немонетарних статей, реалізації інвалюти, видів взаєморозрахунків тощо
Розрахунки з контрагентами	Перевірка: стану достовірності, доцільності, повноти розрахунків, наявності простроченої заборгованості, своєчасності виконання договорів, контрактної вартості тощ
Розрахунки з бюджетом	Перевірка: правильності та своєчасності сплати ПДВ, мита, акцизу, митних платежів, визначення митної вартості, складання податкових документів, трансфертного ціноутворення, аналіз розрахунків з бюджетом тощ

Рисунок 3.3 – Мета та завдання внутрішнього аудиту ЗЕД в ТОВ «Амалтея»

Саме в розрізі означених об'єктів буде здійснюватися попередній, поточний та внутрішній аудит зовнішньоекономічної діяльності. Враховуючи особливості реалізації операцій ЗЕД, що

здійснюються в товаристві “Амалтея”, система внутрішнього аудиту повинна охоплювати систему ключових елементів .

Джерелами інформації для проведення внутрішнього аудиту ЗЕД в ТОВ «Амалтея» перш за все є значна сукупність документів, що включає митні, складські, технічні, комерційні, транспортні та страхові, а також транспортно-супровідні документи. Крім того в якості джерел внутрішній аудитор буде використовувати реєстри синтетичного та аналітичного обліку, що формуються в системі 1С, інвентаризаційні описи, фінансову звітність та інші документи (законодавчі акти і нормативно-правові документи, які регулюють відносини з імпортерами).

На формування системи обліково-аналітичного забезпечення впливатимуть організаційні аспекти здійснення внутрішнього аудиту. З урахуванням ключових факторів діяльності ТОВ «Амалтея» вважаю за доцільне створити відділ внутрішнього аудиту, що в подальшому дасть змогу підприємству ефективніше здійснювати свою діяльність. До працівників підрозділу будуть входити його керівник, в особі внутрішнього аудитора, а також його помічник. Ефективна робота означеного підрозділу можлива лише за умови наявності розроблених внутрішніх регламентів. Служба внутрішнього аудиту повинна діяти на підставі Положення, затвердженого керівником підприємства, підпорядковуватися безпосередньо власнику та захищати його інтереси.

Для проведення внутрішньої аудиторської перевірки можуть використовуватися такі методичні прийоми аудиту: обстеження, хронометраж і вибіркові спостереження; інвентаризація; комплексні та тематичні перевірки; експертиза; прийоми порівняльного і факторного аналізу; інформаційне моделювання; дослідження документації; службове розслідування; нормативно-правове

регулювання.

Для покращення здійснення аудиторських перевірок ЗЕД, пропонуємо розділити даний процес на декілька етапів.

Аудиторська перевірка ЗЕД передбачає сукупність здійснення системи процедур в залежності від об'єктів перевірки та визначених відповідно напрямів та завдань які будуть зазначені в програмі внутрішнього аудиту.

Аудит розрахунків з постачальниками за імпортними операціями передбачає перевірку правильності оформлення зовнішньоекономічних контрактів, що визначають права та обов'язки сторін щодо імпорту. Також встановлюється дотримання прописаних у контракті розрахунків. Аудит формування вартості імпортованої продукції передбачає перевірку правильності визначення митної вартості товару на підставі його ціни, що встановлена контрактом, а також перевірку не включених до рахунку-фактури витрат. Це можуть бути витрати на транспортування, вантажно-розвантажувальні послуги, страхування, комісійних і брокерських платежів, що сплачуються підприємствами на умовах їх ввезення. При цьому перевіряється дійсність цих витрат, що мають бути підтверджені відповідними документами.

В частині аудиту формування вартості імпортової продукції слід звернути увагу на процес визначення економічної ефективності здійснення імпортних операцій. Йдеться про відбір одного із можливих товарів, якщо на ринку представлені аналоги в різних країнах, або навіть якщо вибір здійснюється між товаром виробленим за межами території України та у її межах. Для обрання найбільш вигідного для підприємства варіанту, пропонуємо здійснити аналіз продукції різних контрагентів шляхом порівняння їх характеристик для запобігання неналежного імпорту.

Розглянемо застосування запропонованого аналізу на умовному прикладі, коли вибір постає між імпортним обладнанням і обладнанням, виробленим на внутрішньому ринку.

Для розрахунку витрат на імпорт обладнання пропонуємо використати формулу 3.1.

$$C_{\text{імп}} = Z_1 + P_t \quad (3.1)$$

де,  $C_{\text{імп}}$  – витрати на імпорт обладнання;

$Z_1$  – витрати на придбання обладнання;

$P_t$  – витрати на транспортування.

Для розрахунку витрат на купівлю вітчизняного обладнання використаємо формулу 3.2.

$$C_{\text{в}} = Z_2 + T_1 \quad (3.2)$$

де,  $C_{\text{в}}$  – витрати на вітчизняне обладнання;

$Z_2$  – витрати на придбання обладнання;

$T_1$  – витрати на транспортування.

Індекс конкурентоспроможності (3.3) будується на двох попередніх показниках.

$$I_k = C_{\text{в}} / C_{\text{імп}} \quad (3.3)$$

Де  $I_k$  – індекс конкурентоспроможності;

$C_{\text{імп}}$  – витрати на імпорт обладнання;

$C_{\text{в}}$  – витрати на вітчизняне обладнання.

Якщо в результаті проведених розрахунків, індекс конкурентоспроможності набудатиме значення, що виявиться більше

1, імпортований товар буде конкурентоздатним і витрати на його придбання будуть меншими за витрати, які може понести підприємство, при купівлі вітчизняного обладнання. При значенні такого індексу, яке виявиться менше 1 – вартість імпортованого обладнання перевищуватиме вартість вітчизняного. В такому випадку перевагу слід надати виробленому в Україні. Якщо ж індекс буде дорівнювати нулю, то обидва товари будуть однаково конкурентоздатними. В такому випадку слід детальніше вивчити ринок та прийняти відповідне рішення на користь одного із варіантів.

Отже, при здійсненні обрахунку економічного ефекту від закупівлі імпортованого обладнання, можна зробити висновок, що його значення є вагомим за значення при закупівлі на вітчизняному ринку. Для визначення коефіцієнта конкурентоспроможності, валові витрати на внутрішньому ринку співставимо до витрат на імпорт обладнання. Обраховуваний коефіцієнт у трьох із дванадцяти випадків має значення більше одиниці. Це свідчить про конкурентоспроможність імпортованого обладнання, тобто його вартість, порівняно із вартістю, виробленого на внутрішньому ринку менша.

### **3.3 Економічна оцінка запропонованих заходів**

Для проведення економічної оцінки запропонованих заходів необхідна складова кожного контракту. Економічну оцінку буде проведено шляхом аналізу показників економічної ефективності, які, в свою чергу, поділяються на показники ефекту (різниці між результатами та витратами) та показники ефективності (відношення результатів до витрати).

Необхідною складовою будь-якого контракту є базові умови поставок:

- базові умови поставок CFR;
- поставка товарів партіями; • вид транспорту морський;
- спосіб оплати: 30% авансом, та рівна оплата після отримання партій.

Базовою умовою поставки є Cost & Freight (CFR) – це означає, що продавець зобов'язаний сплатити витрати та фрахт, оскільки це є необхідною умовою для поставки товарів в обраний порт. Проте, ризики втрат, ушкоджень або збільшення витрат товару після переходу товару борта судна переходить від продавця до покупця. В той самий час, в момент переходу товару крізь поручні судна у порту відвантаження. За умовами CFR на продавця лягає відповідальність з очищення товару від стягнень для його вивозу.

Таким чином, підприємство несе відповідальність за товар до моменту його навантаження на корабель, також всі витрати з перевезення та страхування лягають на продавця. Після чого продавець зобов'язаний провести процедуру очищення на Українській митниці. Після переходу товару через поручні судна поставка є здійсненою, а отже всі подальші витрати покладаються на покупця.

Визначивши базові умови поставки, ми можемо визначити ціну контракту та одиниці продукції.

Наступним кроком у проведенні економічного обґрунтування доцільності реалізації запропонованих заходів став аналіз ризиків проекту. Оцінку ризиків було проведена за методикою оцінки ризиків на основі системи критеріїв STAR (Strategic technology assessment review). За цією методикою передбачені експертні оцінки важливості конкретного фактору для проекту, рівня ризику по кожному фактору, а також розрахунок добутку важливості фактора на оцінку ризику по ньому для узагальнення. Оцінку важливості конкретного фактору пропонується здійснювати за такою шкалою:

- 0,80 – дуже сильний вплив фактору на проект;
- 0,40 – сильний вплив фактору на проект;
- 0,20 – помірний вплив фактору на проект;
- 0,10 – слабкий вплив фактору на проект;
- 0,05 – дуже слабкий вплив на проект.

Оцінку рівня ризиків пропонується проводити в діапазоні від нуля до десяти. В якості орієнтовних критеріїв можна запропонувати наступні:

- 1 бал – впевненість у відсутності ризику;
- 2-4 бали – впевненість скоріше у відсутності ризику, ніж у наявності;
- 5 балів – позиція щодо ризику не визначена;
- 6-8 балів – впевненість скоріше у наявності ризику, ніж у відсутності;
- 9-10 балів – впевненість у високому ризику.

## ВИСНОВКИ

У ході роботи ми дослідили загальні показники діяльності підприємства ТОВ “Амалтея”, його продукції та потенційних клієнтів для розширення меж співпраці з ними.

Підприємство “Амалтея” бере участь в міжнародних виставках, що є важливою складовою для підвищення рівня його репутації на світовому ринку.

Проаналізувавши показники ліквідності, можна констатувати, що на підприємстві “Амалтея” збалансована структура капіталу, а також підприємство здатне відповідати за своїми короткостроковими зобов'язаннями, вчасно погашати свої борги та ефективно організовувати свої готівкові та безготівкові розрахунки. Також підприємство має гарні показники платоспроможності. Система управління на підприємстві є досить простою: працює 285 працівників. Основним департаментом є департамент контрактів. У ході дослідження підприємства було визначено основні задачі кожного з департаментів.

Також, проаналізувавши процеси з зовнішніми партнерами, було проаналізовано загальну схему діяльності підприємства, за якою відбуваються зв'язки під час реалізації контрактів. Виокремлено 3 етапи, за якими відбувається підписання та реалізація угоди з клієнтами.

Основним департаментом на підприємстві є департамент контрактів.

Основними задачами даного департаменту є:

- забезпечення неухильного виконання вимог чинного законодавства і питань експортного контролю;
- передконтрактна робота: збирання і інформації, оформлення



та створення інформаційних відомостей даних про замовників та кінцевих споживачів за формою;

вжиття заходів для перевірки доставки та кінцевого використання експортних та імпортних товарів;

сприяння уповноваженим державним органом України у проведенні перевірки виставки та кінцевого використання товарів у разі їх експорту, а також у разі потреби залучення цих органів до участі у таких перевірках: здійснення повідомлення підрозділу безпеки під приємства та відео експортного контролю у разі отримання будь-якої інформації про порушення умов доставки товарів до кінцевого споживача або використання цих товарів у супереч заявленим цілям або іншим споживачем;

своєчасне подання до відділу експортного контролю документальних матеріалів про вжиті заходи перевірки доставки товарів до кінцевого споживача та використання експортних та імпортних товарів заявлених цілях;

забезпечення гарантії іноземного суб'єкта господарської діяльності -кінцевого споживача щодо надання підприємству: письмової гарантії про використання експортованих товарів у заявлених цілях, Та/або сертифіката підтвердження доставки або іншого документа, оформленого або підтвердженого уповноваженим на це органом країни призначення, який містить відповідні підтвердження про доставку товарів на територію України призначення та їх одержання кінцевим споживачем, та/ або документів чи письмової інформації про вжиті заходи перевірки фактичного використання експортованих та імпортованих товарів у заявлених цілях, та/ або про можливість здійснення перевірки використання у заявлених цілях імпортованих цим споживачем товарів, та/ або про можливість здійснення контролю за доставкою товарів до кінцевого

споживача шляхом їх супроводження підприємством. Під час транспортування шляхом обов'язкового зазначення обов'язків іноземного замовника у зовнішньоекономічному контракті ( договорі) або в іншому документі, в якому

є посилання на такий договір (контакт);

надання до відділу експортного контролю документів, передбачених законодавством у сфері експортного контролю: довідка щодо належності (неналежності) товарів (груп товарів) до матеріальних носіїв секретної інформації (матеріальних носіїв інформації, що містять державну таємницю) ступеня секретності цієї інформації; довідка про походження товарів довідка встановленої форми щодо попередньої ідентифікації товарів тощо;

своєчасне надання до відділу експортного контролю інформації про підсумки проведення переговорів;

завчасне повідомлення керівництва підприємства та відео експортного контролю про інші обставини, що впливають на виконання підприємством своїх обов'язків у сфері експортного контролю.

В свою чергу, юридичний відділ відповідає за:

правовий аналіз зовнішньоекономічних контрактів (договорів) та інших документів щодо міжнародних передач товарів на предмет їх відповідності чинному законодавству України;

надання юридичних консультацій з питань економічного контролю;

у разі виникнення ситуації - претензійно-позовна робота та представництво інтересів підприємства у судових органах.

Департамент бухгалтерського обліку, податкової звітності та планово -фінансової роботи:

оформлення бухгалтерських документів за укладеними

зовнішньоекономічними договорами (контрактами), договорами комісії, купівля продажу, поставок тощо, в тому числі з питань відкриття акредитиву.

Відділ митного оформлення та транспортування вантажів:

- здійснення митного оформлення товарів, погодження авіаперевезень товарів, отримання у разі необхідності транзитних ліцензії та інших операцій, пов'язаних з митним оформленням та перевезенням вантажів.
- участь у проведенні попередньої ідентифікації товарів.
- своєчасне надання до відділу експортного контролю електронних митних декларацій про фактично здійснені міжнародні передачі товарів за отриманими дозвільними документами Державної служби експортного контролю України.

Відділ експортного контролю:

- участь в узгодженні комерційних пропозицій та проектів зовнішньоекономічних контрактів (договорів) щодо здійснення міжнародних передач товарів;
- проведення попередньої ідентифікації товарів за співучасті інших структурних підрозділів підприємства;
- підготовка та подача документів до державної служби експортного контролю України з метою отримання дозвільних документів ;
- координація взаємодії структурних підрозділів підприємства в системі внутрішньофірмового експортного контролю.

На даний момент організація обліку та аудиту зовнішньоекономічної діяльності має велику кількість невирішених питань, зокрема, недосконалість вітчизняного законодавства спричиняє недостовірне відображення інформації та недосконалість здійснення внутрішнього контролю.

Основними об'єктами обліку і аудиту ЗЕД, що в подальшому будуть відображатися в системі бухгалтерського обліку є розрахунки з іноземними покупцями та замовниками, розрахунки з бюджетом в частині нарахування та сплати податків і платежів, оприбуткування товарів та формування їх контрактної та митної вартостей, проведення валютних операцій, відображення витрат та доходів за операціями від ЗЕД. В розрізі означених об'єктів будуть використовуватися власний інструментарій бухгалтерського обліку, визначений виходячи з основних його елементів, таких як: документування, оцінка та калькулювання, рахунки та подвійний запис, звітність.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної магістерської роботи було обрано Товариство з обмеженою відповідальністю «Амалтея». Основним напрямком діяльності компанії є виробництво мішкотари.

Під час здійснення фінансово-господарського аналізу підприємства було виявлено, що деякі показники не відповідають нормативному значенню. Підприємство має залежність від залучених коштів. Це обумовлено економічними проблемами в країні, що і стало причиною погіршення платоспроможності та рентабельності.

Ведення обліку зовнішньоекономічної діяльності здійснюється на основі законодавчих та нормативних актів, а стосовно його організації, були знайдені недоліки в обліковій політиці, яка не в повному обсязі містить методику обліку стосовно такої діяльності, зокрема щодо аспектів методики накопичення та розподілу витрат пов'язаних з придбанням цінностей, їх доставкою та приведенням їх до стану придатного до використання.

Синтетичний облік здійснюється за допомогою робочого плану рахунків в частині придбаних товарів.

На підприємстві використовується така форма контролю, як

проведення інвентаризації розрахунків, банківських операцій та товарів. За дотримання правильної організації бухгалтерського обліку та контролю на відповідальність несе керівник.

На підприємстві також було виявлено недоліки, пов'язані з організацією обліку.

Для вдосконалення організації обліку імпорتنих операцій було запропоновано доповнити облікову політику підприємства в частині імпорتنих операцій в розрізі ключових об'єктів обліку ЗЕД. Внесення змін до наказу про облікову політику дасть змогу забезпечити формування достовірної інформації для складання фінансової звітності, а також полегшить прийняття рішень для подальшого здійснення зовнішньоекономічної діяльності в частині імпорتنих операцій.

Оскільки на підприємстві здійснюється облік за допомогою програми 1С, було впроваджено систему субконто для обліку імпорتنих операцій підприємства. Це полегшить групування та узагальнення інформації під час здійснення аналізу операцій, а також полегшить процес прийняття подальших управлінських рішень.

Для посилення контролю обліку зовнішньоекономічної діяльності було запропоновано впровадити відділ внутрішнього аудиту, який діє на підставі положення, затвердженого директором підприємства. Також було впроваджено програму внутрішнього аудиту імпорتنих операцій із зазначенням етапів аудиторської перевірки, відповідального за виконання, а також робочого документу для здійснення кожного з етапів.

Отже, вважаємо, що запропоновані удосконалення з організації обліку та внутрішнього аудиту на підприємстві ТОВ "Амалтея" сприятимуть покращенню процесу обліку, пришвидшенню прийняття управлінських рішень і підвищенню ефективності діяльності.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій К. Л. Основні концепції аудиту експортно-імпортних операцій суб'єкта господарювання. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2012. Вип. 3 С. 299-305. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei\\_2012\\_3\\_55](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2012_3_55) (дата звернення: 20.11.18)
2. Бережнюк І. Г. Відвантажувальна специфікація : енциклопедія. Хмельницький, 2013. 472 с.
3. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ, 2010. 692 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2001. 544с.
5. Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В. Облік зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Житомир: ПП «Рута», 2006. 388 с.
6. Вітлінський В. В. Ризикологія у зовнішньоекономічній діяльності. Київ : КНЕУ, 2008. 432 с.
7. Гарний Дмитро Первинні документи як форма договору: долаємо стереотипи. Школа бухгалтера. № 5. 2007. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2011-1\(19\)-393-400](https://doi.org/10.26642/pbo-2011-1(19)-393-400)
8. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення : 10.11.2018. № 21-22. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
9. Горячева М. О., Овчарова Н. В. Аналіз нормативно-правового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Розвиток національних фінансово-економічних систем в умовах глобальних викликів: тези II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (5 жовтня 2018 р.). Київ : ТОВ «ВІПО», 2018. 370 с.

10. Давидов Г. М. Аудит: підручник. Київ : Знання, 2009. 495 с.
11. Дідківський М. І Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 462 с.
12. Дроздова Г. М., Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2004. 172 с.
13. Зовнішня торгівля України: стат. зб.  
URL: [http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv\\_u/10/Arch\\_ztu\\_zb.htm](http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/10/Arch_ztu_zb.htm) (дата звернення 25.11.2018).
14. Ільїна С. Б. Основи аудиту: навчально-практичний посібник Київ : Кондор, 2006. 378 с.
15. Кадуріна Л. О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2006. 288 с.
16. Кадуріна Л. О., Стрельнікова М. С. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 606 с.
17. Каленський М. М. Місце і роль митного оподаткування в податковій системі держави. Вісник податкової служби України. 2004, №4, с. 60–64.
18. Карпушенко М. Ю., Гордієнко Н. І. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Харків. : Страйд, 2006. 304 с.
19. Коблянська, Г. Методика обліку експортно-імпортних операцій та складання і подання звітності за сегментами діяльності. Актуальні проблеми міжнародних відносин : збірник наукових праць. 2007. Вип. 70. С. 268–275.
20. Кожухова Т. В. Визначення курсових різниць в обліку. Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Чернівці, 2005. Вип. 4. С. 447–453.
21. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Батанова Т. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: сучасні особливості функціонування та

аналізу розвитку. Одеса: ОНЕУ, 2012. 182 с.

22. Кузьмінський Ю. А. Оперативний облік та контроль операцій з імпорту. Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2001. Вип. 51. С. 45-49.
23. Кулик Р. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського фінансового обліку в Україні. Наукові записки. 2005. Вип.14. URL: [http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk\\_vydannya/gBr0h.pdf](http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/gBr0h.pdf)
24. Мельник Л. Г. Економіка та інформація: економіка інформації та інформація в економіці: енциклопедичний словник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 384 с.
25. Мирун, М. І. Савлук, І. М. Міжнародні розрахунки та валютні операції. Київ : КНЕУ, 2002. 392 с.
26. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. №4495-VI. Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення : 25.11.2018. № 46-47. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
27. Міжнародна торгівля: підручник. / За ред. Ю. Г. Козака. Катовіце-Краков: ЦУЛ, 2015. 272 с.
28. Мінчішин Г. В. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. Київ : ЗАТ «Нічвала», 2009. 348 с.
29. Могрич К. В. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2002. 255 с.
30. Новіков С. Податковий кодекс: податок на додану вартість. Харків : Фактор, 2011. 320 с.
31. Особливості аудиту зовнішньоекономічної діяльності: електронна бібліотека. URL : <https://buklib.net/books/35647/> (дата звернення 27.11.2018).
32. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 17. Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення : 25.11.2018 р. № 2755-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>



33. Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України: Закон України від 01.11.2018 р. № v0100500-18. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05>.
34. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 29. Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення : 04.10.2018 р. № 959-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
35. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994 р. № 40. Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення : 03.01.2017 р. № 185/94-ВР. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185/94-ВР>
36. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Закон України від 19.02.1993 р. № 17. Відомості Верховної Ради України. Дата оновлення : 04.10.2018 р. № 15-93. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93>
37. Прокушев Є. Ф. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник / Є.Ф. Прокушев. – М.: ІОЦ Маркетинг, 2010. – 208 с.
38. Розвиток національних фінансово-економічних систем в умовах глобальних викликів: збірник матеріалів II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (5 жовтня 2018 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. С. Остапчук. Київ: ТОВ «ВІПО», 2018. 370 с. URL: [http://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb\\_conference/zb\\_conf\\_2018-10-05.pdf](http://magazine.faaf.org.ua/images/stories/zb_conference/zb_conf_2018-10-05.pdf)
39. Фесенко В. В. Аудит зовнішньоекономічної діяльності підприємств як фактор економічної безпеки: пріоритети та проблемні питання. Ефективна економіка: електронний журнал, 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5184>
40. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник Тернопіль, 2017. 137 с.

41. Швайка Л. А. Регулювання економіки: навчальний посібник Київ : Знання, 2006. 435 с.